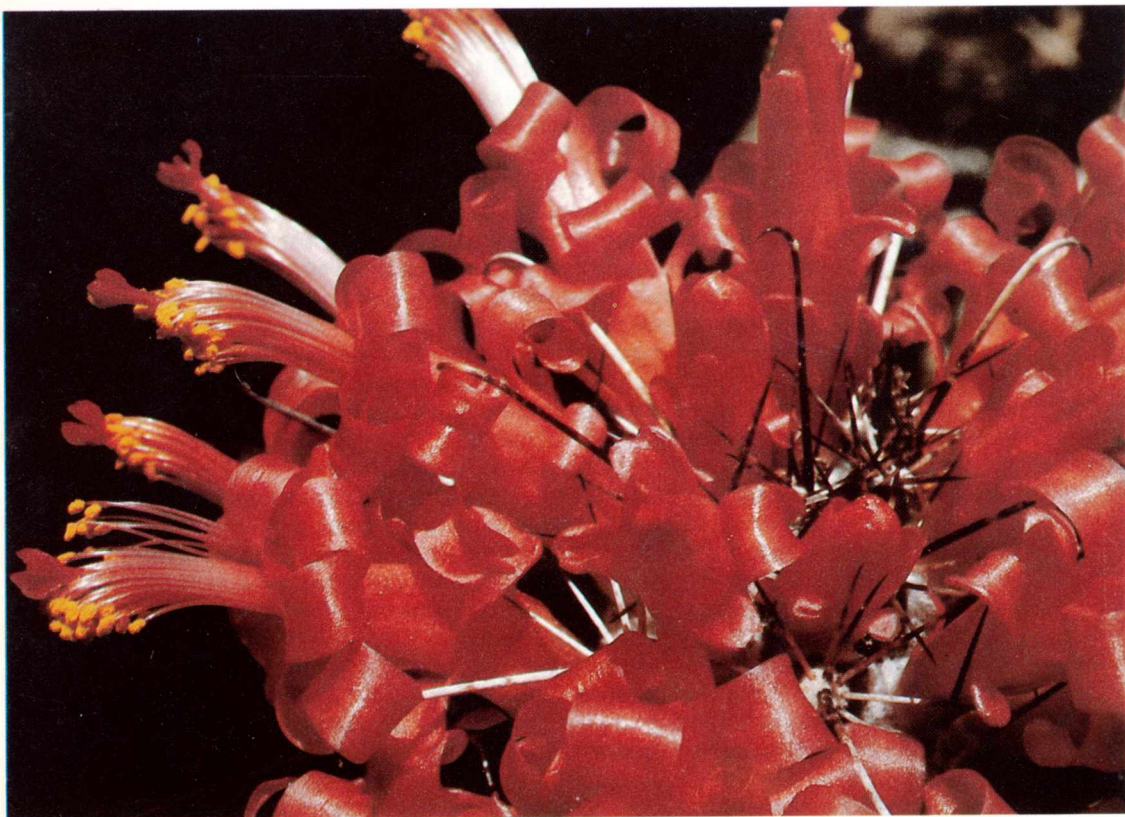

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Cochemia poselgeri

Foto: F. Vandenbroeck

ISSN 0039-4467

**67ste JAARGANG
No. 2
FEBRUARI 1988**

Phyllo-sofie

P. VAN VEEN

Natuurlijk heeft niet ieder lid van Succulenta tijd en gelegenheid om het zaaproces in extenso te beleven. Denkt u echter niet, dat ik nu een verhaal op papier ga zetten over de zaatechniek, want dat heb ik al eens eerder gedaan. Bovendien past dit niet in mijn betoog, want er is in dit verband een veel belangrijker punt, namelijk hoe we überhaupt aan zaad komen. Natuurlijk via het Clichéfonds! Wellicht hebt u de zaden van uw keuze al besteld of deze inmiddels reeds ontvangen. Maar daarnaast zijn er verschillende handelaren, die zaad aanbieden op commerciële basis, d.w.z. dat zij hieraan verdienen. Nu is dit "verdienen" geen blijk van onzindelijk gedrag, want je kunt verdienen aan sinaasappels, machinerieën, verzekeringen, huisverkoop, enfin, vult u zelf maar verder in. Waar we in het kader van mijn verhaal mee te maken hebben, is het bestaan van een aantal bedrijven, die ons zaden aanbieden van cactussen en vetplanten.

Als handelaar benader je natuurlijk alle liefhebbers, maar als organisatie zeggen wij: waarom moeten 3000 leden van Succulenta individueel hun zaadjes bestellen? Is het niet veel doelmatiger om dit samen te bundelen per afdeling? Ligt hier niet een uitdaging voor de besturen van de afdelingen? Laten we even beginnen met de wensen van de individuele leden. Meneer A streeft naar een specialisatie in de Mammillaria's, juffrouw B vindt Echinopsis buitengewoon interessant, mevrouw C zoekt Copiapoa's terwijl de heren D en E hun belangstelling richten op bladactussen resp. de Stapelia's. Als iedereen op zichzelf probeert, de zaden van zijn keuze in handen te krijgen, dan is dat een moeizame bezigheid, die slechts zelden tot bevredigende resultaten leidt. Bovendien is men vaak erg duur uit. Ik wil dit met een praktijkvoorbeeld nader toelichten.

U wilt zaad bestellen en u hebt gehoord, dat Gebr. de Herdt in Rijkvorsel (België) een goede naam heeft op dit gebied (natuurlijk zijn er veel meer betrouwbare leveranciers!). U bestelt de zaadlijst, hetgeen u f 5,— kost, welk bedrag in mindering wordt gebracht op de kosten van de door u te bestellen zaden. Echter is hier een bezwaar aan verbonden want het bedrag van de bestelling dient tenminste f 35,— te zijn. Als u zich beperkt tot de eenvoudige soorten, dan kosten 20 zaden f 0,60, d.w.z. dat u begint met bijna 60 verschillende soorten zaad, terwijl het in de bedoeling lag om b.v. slechts 10 soorten Lobivia's te kweken. De oplossing voor deze moeilijkheid ligt bij de afdeling, waarvan u lid bent. In het noorden werken de afdelingen Delfzijl, Groningen en Hoogeveen reeds een aantal jaren in dit opzicht nauw samen. Diverse zaadlijsten ontvangen wij in triplo, iedere afdeling stelt zijn leden in staat om vóór een bepaalde datum een lijstje met gewenste zaden in te leveren. De bestellingen worden vervolgens gebundeld en vanuit een centraal punt verzonden. Hierdoor wordt het ook mogelijk om soorten, die bij een bepaalde handelaar in het assortiment ontbreken, bij een andere leverancier te bestellen. In het afgelopen jaar kregen wij zaden uit Duitsland, België, Engeland en Amerika tot een totaalbedrag van ongeveer f 500,— en konden vele leden tevreden worden gesteld. Natuurlijk kan niet aan elke wens voldaan worden, want soms zijn bepaalde zaden niet voorradig of reeds uitverkocht, maar dat is een kwestie van overmacht. Over het algemeen zijn onze leden zeer tevreden met deze vorm van samenwerking en beveel ik deze — voor zover nodig — van harte aan bij de andere afdelingen in den lande.

De Sonora-woestijn (I)

FRANK VANDENBROECK

De naam Sonora verwijst voor de meesten die enigszins vertrouwd zijn met de geografie van Noord-Amerika naar de meest noordwestelijke staat van Mexico. Louter fysisch-geografisch bekeken beslaat Sonora als woestijngebied echter een veel ruimer territorium. Het bij deze tekst gevoegde kaartje geeft daarvan een idee. De daarop aangegeven begrenzing werd bepaald door mensen van het Carnegie Desert Botanical Laboratory dat tijdens de eerste helft van deze eeuw gevestigd was in het woestijngebied ten westen van Tucson, U.S.A.. Uit de schets blijkt dat de Sonora-woestijn niet alleen een groot deel van de Mexicaanse staat Sonora omvat, maar ook grote stukken van Baja California en Arizona alsmede een kleiner gedeelte van de Amerikaanse staat Californië. De aangegeven grens wordt hoofdzakelijk bepaald door de aard van de vegetatie en de heersende klimaatomstandigheden. De Sonora-woestijn werd vooral bestudeerd door F. Schreve en zijn assistenten in de periode na 1932. Hun bevindingen werden gepubliceerd in talrijke artikelen en werken waaronder "Vegetation and Flora of the Sonoran Desert" (Stanford University Press, Stanford 1964) het belangrijkste is.

Een goede samenvatting van de belangrijkste resultaten van de mensen van het Carnegie Desert Botanical Laboratory geeft het werk "Discovering the Desert. Legacy of the Carnegie Desert Botanical Laboratory" van William G. McGinnies, the University of Arizona Press, Tucson, Arizona 1984. Het kan ons verwonderlijk toeschijnen, maar in het begin van onze eeuw was nog slechts uiterst weinig bekend over de ecologie en de groei- en leefprocessen van planten en dieren in woestijngebieden. De onderzoekers van bovenvermeld laboratorium kunnen dan ook als pioniers in dit domein beschouwd worden. De research die zij uitvoerden is vooral interessant omdat aan veldwerk op lange termijn gedaan werd, iets wat zeer zelden of nooit gebeurt. Zo werden gedurende tientallen jaren typische woestijnplanten zoals de Saguaro (*Carnegiea gigantea*), *Ferocactus*-soorten, Ocotillo (*Fouquieria* spec.), droogtestruiken enz. bestudeerd waardoor o.a. een inzicht werd verkregen in hun levenscyclus, groeiritme, bloeiwijze, vruchtzetting, reactie op extreme weersomstandigheden, kiemingspercentage van zaden, overlevingspercentage van zaailingen enz. De gegevens die dit onderzoek opleverde, zijn voor uiterst weinig woestijnplanten of xerofyten in het algemeen bekend.

Het ligt in mijn bedoeling aan de hand van een korte bijdrage een beeld te geven van dit fascinerende woestijngebied dat door zijn uniciteit op deze aardbol zijn weerga niet kent. Uiteraard zal daarbij extra aandacht besteed worden aan de cactusvegetatie.

Botanisch kan de Sonora-woestijn als een der interessantste woestijngebieden op deze aarde beschouwd worden, en esthetisch als een der meest aantrekkelijke, dit vooral vanwege de grote variatie- en vormenrijkdom van de plantengroei. Veel woestijngebieden op deze aarde bestaan uit uitgestrekte kale zand- of rotsgebieden of vertonen slechts een zeer tijdelijke strikt seizoengebonden vegetatie. Het grootste gedeelte van de Sonora-woestijn vertoont echter een specifieke doorlevende vegetatie van een uitzonderlijke vormenrijkdom. De Amerikanen spreken daarom van een "arboreal desert", een woestijn met veel doorlevende boomachtige planten. Deze "weelde" aan planten is voor een gedeelte te verklaren door het feit dat de Sonora-woestijn twee uitgesproken "regen"-seizoenen kent: het ene in de midwinter, het andere in de midzomer. De gemiddelde jaarlijkse neerslag bedraagt

1

2

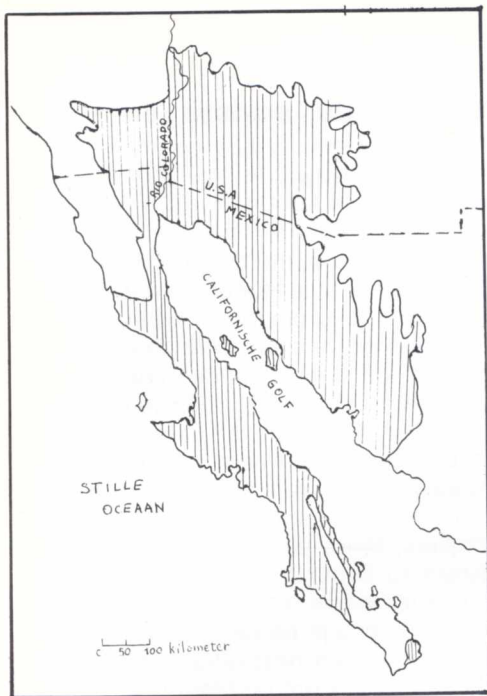
1. Landschap in de "desierto central" met *Pachycereus pringlei* (rechts) en een met korstmossen behangen stam van *Idria columnaris*.
2. Grillige groei van de "boojum tree" (*Idria columnaris*) in de desierto central.
3. Een nog betrekkelijk jong exemplaar van *Ferocactus gracilis*.
4. *Echinocereus brandegei* met een vorm van *Mammillaria dioica* nabij Mulegé.
5. De Sonora-woestijn is door arcering aangegeven.
6. *Ferocactus horridus* is de typische toncactus in de Magdalena-vlakte.

3

4

5

6

Foto's van de schrijver

ongeveer 220 mm. In de zomer kunnen de temperaturen oplopen tot 46°C in de schaduw. In de winter kan, afhankelijk van waar men zich bevindt, de temperatuur enkele dagen onder het nulpunt zakken.

Binnen het gebied van de Sonora-woestijn worden — op grond van specifieke klimaatsomstandigheden, vegetatietypes of reliëf en bodemstructuur — verschillende zones onderscheiden. Gemakkelijkshalve zullen wij ons hier beperken tot een vijftal zones, alhoewel specialisten een grotere diversiteit onderscheiden.

Het schiereiland Baja California bestaat nagenoeg geheel uit woestijngebied. Slechts het uiterste noordwesten ontvangt meer neerslag en is via irrigatie voor een groot deel in cultuur gebracht. Ook het uiterste zuiden, de kaapstreek, is geen echt woestijngebied en vertoont een maquis-vegetatie van doornstruiken en xeromorfe gewassen waaronder cactussen. Het eigenlijke woestijngebied kan opgedeeld worden in drie zones: 1. de "desierto central"; 2. de Vizcaino-woestijn en 3. de Magdalena-vlakte. Over het specifieke karakter van het schiereiland Baja California zal hier niet uitgewijd worden; hierover bestaat voldoende literatuur. Wel wil ik op de geïsoleerde ligging wijzen waardoor het gebied biologisch een eigen ontwikkeling kende (het scheurde zich zowat 20 miljoen jaar geleden los van het Mexicaanse vasteland), de extreme klimaatsomstandigheden die de evolutie tot speciale aangepaste levensvormen dwong en de nog relatieve gaafheid van het gebied mede vanwege de dunne bevolking. Kortom, voor de natuurliefhebber een uiterst aantrekkelijk gebied.

Fockea crispa (Jacquin) K. Schumann, **de oudste en bekendste succulent in Europa**

ING. ERNST ZECHER

Fockea capensis heet, als men de prioriteitsregels in acht neemt, eigenlijk *F. crispa* (Jacq.) Sch.. Tot in 1906 werd door bijna iedereen aangenomen dat er maar 1 plant van deze soort bestond. Dit exemplaar groeide in de beroemde tuin van Schönbrunn nabij Wenen, schreef men vroeger. Zelfs Carl Diesner (tuinman in Schönbrunn) schreef in de hoofdcatalogus van de in de k.u.k. Hofgarten zu Schönbrunn gecultiveerde planten uit 1892: "Fockea capensis Cap d.g. Hoffnung ...woselbst ausgestorben (F. capensis Kaap de Goede Hoop ...aldaar uitgestorven). Daar men de legende van deze "enige plant op de wereld" nog steeds in tuin- en vakbladen aantreft, wil ik haar volledige geschiedenis hier geven.

In oktober 1785 werden twee jonge Oostenrijkers, Franz Boos en Georg Scholl, beiden tuinhulp in de k.u.k. Pflanzengarten zu Schönbrunn (keizerlijke en koninklijke plantentuin van Schönbrunn), door keizer Joseph II naar Kaapstad gestuurd om daar planten te verzamelen voor zijn beroemde tuin van Schönbrunn. Toentertijd had deze tuin de grootste en best uitgeruste kassen van Europa. Na een jaar verliet Boos de Kaapstreek om op Mauritius tropische planten te zoeken; Scholl bleef tot 1798 in zuidelijk Afrika.

De door Scholl verzamelde planten werden aangeplant in de tuin van Colonel Gordon, Orangezicht bij Kaapstad. Uit deze tuin kreeg ook Nikolaus von Jacquin zaden van enkele *Stapelia*'s, vermeld in zijn beroemde werk "Stapeliarium in hortis Vidobonensis cultarum et descriptiones", Vienna 1806, die later nooit meer zijn teruggevonden en waarvan ook later aangetoond is dat het hybriden waren.

Reeds na vrij korte tijd keerde Boos terug om de terugreis naar Oostenrijk met het verzamelde plantenmateriaal te aanvaarden. Het waren zo'n 300 kisten vol met planten. Begin februari 1788 aanvaardde Boos met zoveel mogelijk materiaal de terugreis. Hij landde in Triëst en kwam op 22 augustus met zijn exotische kostbaarheden in Schönbrunn aan.

Onder de planten die Scholl na het vertrek van Boos verzamelde, bevond zich ook het onderwerp van dit verhaal. Bij de planten bevonden zich geen vindplaatsaanduidingen en zo begon de legende. In 1799, vrij spoedig na haar aankomst in Wenen, legde Baron Von Jacquin, de "Oostenrijkse Linné", die toen juist bezig was met het schrijven van zijn vierdelig werk "Plantarum Rariorum in Hortus Schönbrunniensis - Descriptiones et Icones", 1797-1804, de afmetingen van de *Fockea* vast met een hoogte van 33 cm en een omvang van 40 cm. In de navolgende jaren bloeide de plant en Jacquin beschreef haar tussen 1800 en 1809 in zijn "Fragmenta botanica" op pagina 31, plaat 34, afbeelding 5 onder de naam *Cynanchum crispum*. Deze naam werd reeds door Carl. P. Thunberg in zijn "Prodomus Plantarum Capensium" uit 1794 vermeld, zij het met maar acht woorden.

De plant nam weinig in grootte toe. In december 1886 mat zij 40,8 cm en in juli 1905 41,0 cm, dus nog geen ¼ cm in 19 jaar! Dat toont aan hoe gering het groeipcentage bij grote planten is in tegenstelling tot jongere planten.

In latere jaren werd de benoeming van deze plant door Jacquin over het hoofd gezien en een van zijn opvolgers - Stephan Endlicher - publiceerde haar in zijn werk "Iconographia genera plantarum" (als tekening) en in zijn

“Novarum stirpium decades” nr. 3, 20 mei 1839, onder de naam *Fockea capensis* als soort in het door hem opgestelde geslacht Fockea binnen de familie der Asclepiadaceae. Deze naam werd gekozen ter ere van Dr. G.W. Focke, een arts uit Bremen, die tussen 1832 en 1845 enkele interessante botanische studies publiceerde. Veel later ontdekte Prof. K. Schumann van het herbarium Berlin-Dahlem, dat de plant al door Jacquin beschreven was. In zijn bewerking van de Asclepiadaceae, gepubliceerd in Engler en Prantl “Die natürlichen Pflanzenfamilien” uit 1895, veranderde hij haar naam in *Fockea crispa* (Jacq.) K. Schumann.

Omdat de plant zich niet vegetatief liet vermeerderen, geen zaad zette en er ook geen andere exemplaren in de natuur gevonden werden, ontstond de mythe dat de plant tot een uitgestorven soort behoorde en derhalve het enig overgebleven exemplaar van deze soort was. Ze werd dan ook met veel zorg omringd en slechts éénmaal per 10 jaar verpot. Wanneer de caudex van de plant niet grotendeels boven de grond gehouden zou zijn, zou zij beslist na een aantal jaren in de cultuur verrot en doodgegaan zijn; in de natuur zit de caudex volledig onder de grond.

De plant werd in die tijd eerder droog gehouden wat ook de reden kan zijn dat zij in de bijna 200 jaar cultuur zo weinig gegroeid is. Wanneer men over haar geboortedatum denkt dan zou die wel eens kunnen liggen rond de tijd dat Columbus Amerika ontdekte.

Zij bloeit vrij regelmatig in oktober en verspreidt dan in de kas een zoete geur waarop de kleine zweefvliegen in grote horden afkomen. Als men de anatomie van zo’n gecompliceerde bloem bekijkt, dan is het zeker dat alleen dergelijke kleine vliegjes een bestuiving teweeg kunnen brengen. Het bestuivingsmechanisme van deze, in kleine groepjes in de bladoksels staande bloemen geeft Schumann in zijn bewerking van de Asclepiadaceae uit 1895 voortreffelijk weer in een tekening.

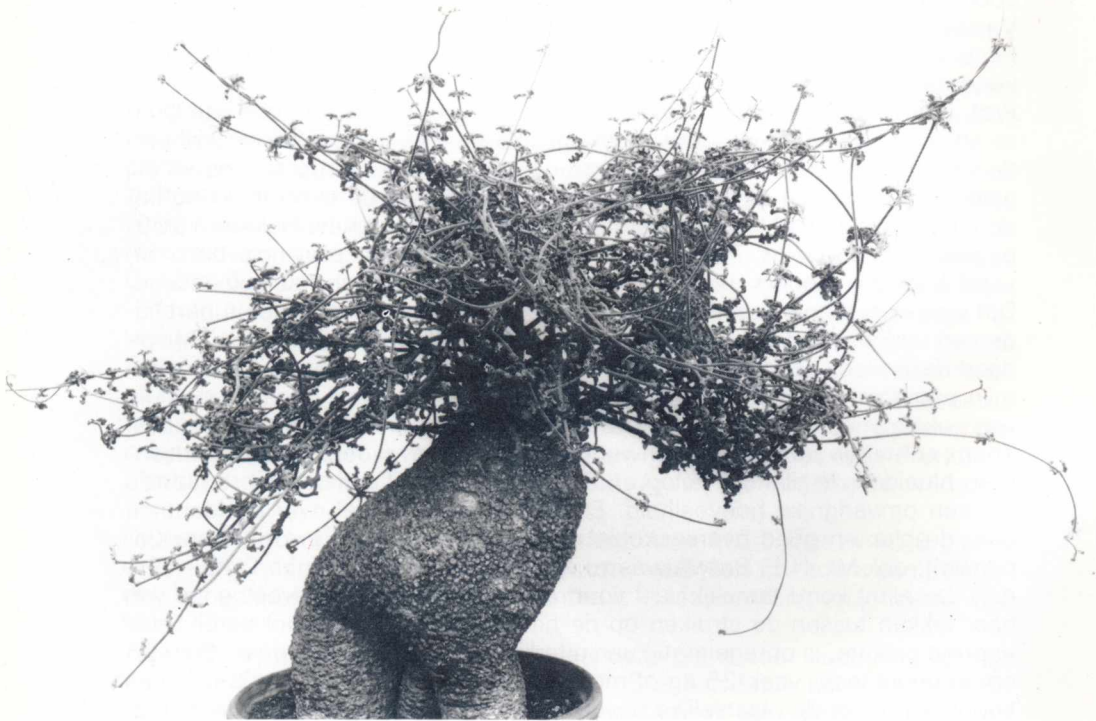
Vanwege haar zeldzaamheid werd de plant op de Wereldtentoonstelling in Parijs en op het Botanische Congres in Wenen (1905) tentoongesteld en vond daar veel bewondering.

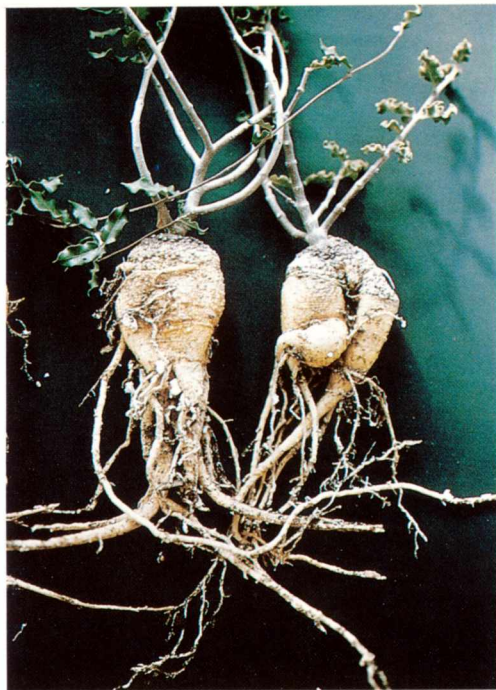
Prof. Dr. R. Marloth, een hoogleraar woonachtig in Kaapstad maar van Duitse afkomst, was op de hoogte van de geschiedenis van de plant en probeerde vanaf 1883 de soort op zijn natuurlijke groeiplaats terug te vinden. Hij geloofde niet dat de soort uitgestorven zou zijn. Over de herontdekking bericht hij onder de titel “Verschillende informaties” in het Kew-Bulletin 1909, pagina 349 als volgt: “Toen ik drie jaar geleden deze provincie bezocht, vond ik jonge uitlopers die uit een grote knol kwamen, een Asclepiadaceae. Dat was in de Sandriver Mountains, die iets ten oosten van Prince Albert liggen en uit kwartsiet bestaan gelijk dat van de Wittebergen. Volgens mij voldeed deze plant goed aan de beschrijving van *Fockea capensis* Endl., doch mijn pogingen om bloeiende exemplaren te vinden bleven ondanks de hulp van enkele vrienden die ik foto’s van de plant gestuurd had, zonder succes. Thans echter, waarschijnlijk vanwege de vele regens tijdens de zomermaanden, bloeiden de planten volop en Dr. P.C. Lüttig uit Prince Albert stuurde mij een omvangrijke hoeveelheid. Er bestaat geen twijfel over de identiteit daar de planten goed overeenkomen met de beschrijving in de “Flora Capensis”; ook Mr. N.E. Brown was zo vriendelijk mijn bevindingen te bevestigen. De plant komt tamelijk veel voor; ik zag aanzienlijke hoeveelheden van haar takken tussen de struiken op de heuvelhellingen. De knol bereikt een enorme grootte, is onregelmatig van uiterlijk, 30 tot 60 cm lang en 15 to 25 cm in doorsnede, vaak 25 kg of meer in gewicht. De buitenkant is bruin en knobbelig. Door de plaatselijke bevolking wordt ze “Bergbarroo” genoemd.

Boven: De exemplaren van *Fockea crispa* in de Botanische Tuin van Schönbrunn. Opname 1986.

Onder: *Fockea crispa* te Schönbrunn; glasnegatief, opname van J. Maschin, ongeveer 1928.

Boven links:
 Tweejarige zaailingen in 1974
 Boven rechts:
 Vierjarige zaailingen in 1976
 Rechts:
 Bloemen van *Fockea crispata*

Kleurenopnamen:
 E. Zecher

De plant bloeit, net zoals vele andere planten uit de Karroo, afhankelijk van de regentijd. Zijn de buien karig, dan verschijnen één of meer jaren geen bloemen; valt de regentijd vroeg in het jaar, bijvoorbeeld midden in de zomer, dan verschijnen de bloemen in maart. Normaal bloeien de planten later, in april, mei of juni".

Het commentaar van N.E. Brown luidde als volgt: "Uit alles zou men kunnen opmaken dat ofwel de knol haar snelste groei in een zeer korte tijdsspanne na de kieming van de plant heeft en later niet meer, ofwel de jaarlijkse groei-percentages zijn extreem laag. Indien de laatste veronderstelling juist is, dan moeten de door Dr. Marloth genoemde reusachtige knollen vele eeuwen oud zijn".

Zowel Prof G.C. Nel als de nog niet zo lang geleden overleden Dr. H. Herre

vonden ook exemplaren; deze groeiden in de gewone Karroo-bodem op met struiken overwoekerde heuvels in de Kleine Karroo tussen Ladismith en Amalienstein. Ze komen in deze streek in redelijke aantallen voor; haar takken verstrengelen zich met de lage struiken van *Euclea undulata*, de zogenaamde Guarri-struik. De bladeren van deze struik en die van de Fockea lijken veel op elkaar; de Fockea blijft echter in het onderste deel van de struiken. Enkele van deze knollen zijn enorm groot en als er eens een afsterft, wordt ze door de bijen gebruikt. Zij wordt hier "Koe" (vanwege het melksap in de takken) genoemd. Vanwege haar groeiplaats onder de Guarri-struik noemt men haar ook wel "Guarri-koe". De knollen van *Fockea angustifolia*, die uit Namaqualand komt, worden nooit zo groot als die van *Fockea crispa*. De laatste vormt de grootste caudex van alle Afrikaanse Fockea's.

Genoeg over de geschiedenis van haar ontdekking. Weliswaar is zij de aanduidingen "de laatste van haar stam" of "het enige exemplaar op de wereld" kwijtgeraakt, maar één predikaat kan haar niet ontnomen worden. Ze is zonder twijfel de langst in pot gecultiveerde succulente plant ter wereld. Over haar is ook al zoveel geschreven en wanneer men, zoals ik, alles verzamelt wat over haar op schrift of gevoelige plaat gezet is dan kan men veel over haar wel en wee lezen. Natuurlijk heb ik het gemakkelijk; ik zit zagezegd aan de bron, de plaats waar deze wonderlijke plant bewaard en verzorgd wordt.

Gaarne wil ik hier haar geschiedenis aanvullen, te beginnen bij haar herontdekking in 1906 tot aan de Erste Weltkakteenschau in Frankfurt in 1984. Het is een groot wonder dat zij de beide verschrikkelijke wereldoorlogen goed overleefde, niet in 't minst dank zij de liefde van enkele tuiniers van Schönbrunn. In de jaren na de eerste wereldoorlog was zij onderwerp van enkele artikelen, zoals die geschreven door Dr. E.M. Kronfeld, A. Hefka, Dr. R. Wagner, H. Herre, A. Volbracht, Hofrat F. Matschkal en Dr. H. Cammerloher; de laatste hield zich bezig met de enigszins verwarde taxonomie. Kronfeld bracht in 1937 de vinder Franz Boos in een artikel over *F. capensis* goed voor het voetlicht (Boos werd later na A. von Steckhofen en R. von der Schot de derde directeur van de tuinen van Schönbrunn).

Eveneens in 1937 verscheen het artikel van de Bundesgartendirektor Hofrat F. Matschkal onder de titel "Eine alte Fockea capensis im Botanischen Garten Göttingen?". Hij haakt in op een artikel van de tuinhoofdinspecteur F. Börner uit Göttingen in de Gartenflora van 1936 onder de titel "Die verkannte Fockea capensis Endl.". Börner gelooft dat een plant die in Göttingen staat onder de naam *Pergularia edulis* Thunb., identiek is met *F. capensis*. Matschkal geeft een uitvoerige reisbeschrijving over de verlate terugkeer van G. Scholl, waarbij deze met grote moeilijkheden en financiële problemen te maken had. Naar aanleiding hiervan stelt Matschkal dat het niet onmogelijk is dat Scholl, op zijn thuisreis door Duitsland, de in Göttingen in cultuur zijnde plant als betalings- of ruilobject van de hand heeft gedaan. Een ondersteuning wordt nog gevonden in de ongeveer gelijke leeftijd van de plant in Schönbrunn en Göttingen, hetgeen er dan op zou duiden dat ze van dezelfde herkomst zijn.

Matschkal bericht ook dat Dr. H. Herre in dat jaar (1937) drie grote exemplaren van *Fockea capensis* aan de tuin van Schönbrunn gezonden heeft. Deze planten leven nog in goede gezondheid te zamen met de oude plant. Er is een foto van een van deze planten kort na haar aankomst in Schönbrunn. In de daarop volgende tijd hadden onze planten weer een moeilijke periode; ze moesten het 1000-jarige rijk overleven, maar ook deze zware test doorstonden ze glansrijk, mede door de goede verzorging van de toenmalige

directeur, de hoogleraar botanie Prof. Dr. H. Cammerloher. Hij is het ook geweest die de enige taxonomische studie over *F. capensis* heeft geschreven. In de jaren na de oorlog werd het stil rond de oude dame van Schönbrunn. In juni 1947 werd zij weer eens verplant, hetgeen blijkt uit de aantekening op de achterkant van het bliken etiket.

Sedert september 1968 ben ik dan de verzorger van de botanische traditie in Schönbrunn en het was liefde op het eerste gezicht die me met deze "natuurmonumenten" verbond. Tijdens mijn vakopleiding, die in het gespecialiseerde bedrijf van ir. L.G. Maly in Wenen begon en aldaar in 1965 afgerond werd met het meesterexamen, had ik al de wens de succulentenverzameling van Schönbrunn te mogen gaan beheren.

In juli 1969 verplante ik de vier grote *Fockea*'s in een zeer mineraalrijk cultuursubstraat bestaande uit 85% oergesteentegraniet en slechts 15% organisch materiaal met een pH van 5,5. Ze hadden toen 22 jaar in hetzelfde substraat gestaan, wat natuurlijk niet meewerkte aan hun gezondheidstoestand. De juistheid van mijn cultuurmethode en het substraatmengsel toonden de planten nog in hetzelfde jaar door een krachtige bladgroei en later in de herfst door een rijke bloei.

Het hoogtepunt in het leven van onze *F. capensis* - ik noem haar liefdevol "Die alte Dame von Schönbrunn" - was na de bloei in de herfst van 1971 toen zij in het voorjaar van 1972 drie vruchtpeulen ontwikkelde. Na de rijping werden de zaden in juli van dat jaar uitgezaaid. De foto's laten zien dat onmiddellijk na de kieming de peenachtige wortel gevormd wordt die dan vrijwel geheel onder de grond zit. Met het klimmen der jaren groeit de knol iets meer boven de grond. De lange, slingerachtige takken die uit de schedel van de knol ontspringen, zijn bezet met tegenover elkaar geplaatste donkergroene, 2-3 cm lange en 1-2 cm brede bladeren. De groenige, met bruine stippen bezette bloemen ontstaan in de bladoksels. Op de foto is de bloem goed in beeld als ook de interessante, kurketrekkervormige knoppen. Zoals bij de meeste *Asclepiadaceae* worden de bloemen door insecten (vliegen etc.) bestoven; kunstmatige bestuiving is zeer moeilijk. De bloemen zijn zelfsteriel; het stuifmeel moet dus van een andere plant komen. Pas een half jaar na de bevruchting worden de paarsgewijs staande, groen en bruin gemarmerde, hoornvormige peulen rijp. Deze peulen bevatten vele kiemkrachtige zaden die door de wind verspreid worden als de vrucht openspringt. De kiemkracht blijft echter slechts kort behouden.

Voor een succesvolle cultuur moeten deze planten een goede rustperiode hebben. Oude natuurimporten uit Zuid-Afrika zijn in 't algemeen moeilijk in cultuur; ze gaan snel rotten als ze bij het verzamelen ook maar licht beschadigd zijn. Het beste is ze uit zaad op te kweken. Dit is veel eenvoudiger en ook zekerder en biedt u tegelijk de vreugde de totale ontwikkeling van deze interessante en zeldzame planten van nabij te kunnen gadeslaan.

Literatuur:

Thunberg C.P.:	<i>Prodromus plantarum capensis</i> , Uppsala 1794
Jacquin N. v.:	<i>Fragmenta botanica</i> , Wien 1800-1809
Mauchart B.D.:	Schönbrunn's botanischer Reichthum, Wien 1805
Boos Jos.:	Schönbrunn's Flora, Wien 1816
Endlicher St.:	<i>Iconographia genera plantarum</i> , Wien 1838, Tafel 91
Endlicher St.:	<i>Novarum stirpium decades</i> , Wien 1839, Nr. 3
Boos Jos.:	Biographische Notizen über Franz Boos (Handschrift März 1864)
Leitner Qu.:	<i>Monographie des kaiserlichen Lustschlosses</i> , Wien 1875
Reichardt H.W.:	<i>Der k.k. Hof-Pflanzengarten zu Schönbrunn</i> , Wien 1875
Umlauf A.:	Schönbrunn, Seine Gärten und Ihre Geschichte, Wien 1894
Diesner C.:	Haupt-Verzeichnis der im k.k. Hofgarten zu Schönbrunn kultivierten Pflanzen (Handschrift), Wien 1892
Schumann K.:	Engler u. Prantl - <i>Die natürlichen Pflanzenfamilien</i> , 1895, IV/2

Marloth R.:	Kew Bulletin 1909, pag. 349
Marloth R.:	Flora of South Africa III/1, pag. 87
Brown N.E.:	Flora capensis IV/1, 1909; pag. 777-782
W.W.?:	The Gardeners Chronicle 26 november 1910, pag. 387
Hefka A.:	Gartenwelt 1914, pag. 520
Kronfeld E.M.:	Park und Garten von Schönbrunn, Wien 1922
Wagner R.:	Gartenzeitung d. Öst. Gartenbaugesellschaft Wien, 1926/6/77
Rottenberger F.:	Festschrift d. Öst. Gartenbaugesellschaft Wien, 1927/100
Vollbracht A.:	Gartenzeitung d. Öst. Gartenbaugesellschaft Wien, 1928/7/101
Duursma G.D.:	Succulenta november 1930
Weiss H.:	Der Kakteenfreund, februari 1934
Börner F.:	Gartenflora - Deutsche Gartenbaugesellschaft Berlin, 1936/15
Matschkal F.:	Gartenzeitung d. Öst. Gartenbaugesellschaft Wien, 1937/1/1
Kronfeld E.M.:	Gartenzeitung d. Öst. Gartenbaugesellschaft Wien, 1937/3/27
Cammerloher H.:	Gartenzeitung d. Öst. Gartenbaugesellschaft Wien, 1937/4/37
White and Sloane:	The Stapelieae (Boos and Scholl) Pasadena 1937/82
Karsten M.C.:	Succulenta oktober 1941
Herre H.:	The Fuax Herbar. Bull. Vol. 1., Australia, december 1949
Herre H.:	The Cactus and Succulent Journal of Great Britain, april 1949
Niklitschek A.:	Frohe Schaffen??
Brown J.R.:	Cactus & Succulent Journal USA 1965, XXXVIII(4), p. 113
Herre H.:	Cactus & Succulent Journal USA 1968, XL(6), p. 243
Jacobsen H.:	Sukkulenten-Lexikon 2. Aufl. Jena 1981 pag. 225
Herre H.:	Zahlreiche briefliche Mitteilungen an E. Zecher
Zecher E.:	"Kaktus" Sondernummer zur Weltkakteenschau Frankfurt/M 1984
Guinness Books:	Antrag auf Eintragung in das Buch der Rekorde 1985
Guinness Books:	Buch der Rekorde Auflage 1987 pag. 110, Ullstein 1986

Schönbrunn, A 1130 Wenen

Vert.: Ludwig Bercht

*
* *

Parodia's in inmaakglazen: de oplossing?

ERIC J.M. PIENS

Is het zaaien van *Parodia's* in inmaakglazen (Vlaams: steriliseerbokalen) de oplossing? Na herhaaldelijk aandringen van Miroslav Veverka, mijn Praagse correspondentievriend, ben ik in 1987 ook overgegaan tot deze methode. Ik geef toe er geen spijt van te hebben, alhoewel elke medaille zijn keerzijde heeft. Hiernavolgend geef ik de werkwijze zoals die veel in Tsjecho-Slowakije wordt toegepast, een variant op de Fleischer-methode (1).

Er wordt gebruik gemaakt van 1 l inmaakglazen, plus het deksel, rubberen afsluitring en staalveer (of een ander spanmiddel). Verder horen er nog bij: glaspipjes gesneden uit reageerbuizen en aluminiumdraad voor het verdeelen van het substraat in zaaivakjes (afb. 1).

Het substraat bestaat uit het volgende mengsel: 40% versnipperde houtskool, 40% steengruis of panslag, 10% tuingrond, 5% bladaarde en 5% meststof. Dit (vochtige) substraat wordt gedurende 40 minuten bij 150°C verhit.

Op de bodem van het glas plaatst men een glaspipje waarvan de bovenste zijde met een wattenprop is afgesloten. Daarna worden 5 soeplepels van het substraat in het glas gebracht (afb. 2). De zaaibodem wordt geëgaliseerd, de watten weggenomen en met aluminiumdraad wordt het oppervlak verdeeld (hiervoor kunnen ook glasplaatjes gebruikt worden). Langs een glasstaaf wordt 45 ml water via het pipje toegevoegd (afb. 3).

Er mag geen water op de bodem blijven staan. Mocht dit wel zo zijn, dan kan met het verwijderen door het met een slangetje of een wattenpropje op te zuigen. Daarna wordt de gummiring en deksel op de pot geplaatst. Tussen de beide wordt een lucifer aangebracht, waardoor tijdens het afkoelen na het steriliseren geen vacuum kan ontstaan. Nu wordt het glas in een

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Masman, Zunaweg 10, 7466 PR Zuna. Tel.: 05480-13466.
 Vice-voorzitter: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964.
 Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132-72911.
 Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Volkel.
 Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.
 Alg. Bestuurslid: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088.
 Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel.: 03484-1083.
 Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: M.J. van Eijdsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap uitsluitend schriftelijk. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor elders wonende leden f 50,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.

LOSSE NUMMERS

Prijs f 5,-. Aan te vragen voor het lopende jaar bij de ledenadministratie, overige jaren bij de secretaris.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritsshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.
 1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.
 Foto-redacteur: F.K.A. Noltee, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.
 Rubrieksmedewerkers: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen en B. Zonneveld.
 Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór verschijnen.
 Vraag en Aanbod en Advertenties: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN:

1/16 pag. f 30,-; 1/8 pag. f 55,-; 1/4 pag. f 85,-; 1/2 pag. f 140,-; 1 pag. f 240,-.
 Kortingen op aanvraag.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: Voor informatie over en verkoop van het Discoboek en "Wat Betekent die Naam". M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel. 04199-3856.
 Het boek Discocactus door A.F.H. Buining. Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's en 84 z/w foto's. Nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.
 Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.
 Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.
 Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.
 Diatheek: J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum. Tel.: 045-272461.
 Ruilen zonder Huilen: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.
 Bibliotheek: J. Magnin, Oeiovaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à f 1,50 te bestellen op girorek. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigdheden
boeken*

WIJ BIEDEN AAN:

- een grote sortering hulpmiddelen voor de succulentverzorging;
- veel boeken over cactussen en andere vetplanten;
- zeer interessante antiquarische boeken en tijdschriften over cactussen en andere succulenten.

Vraag naar onze gratis katalogus

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELLEN

1. Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.
2. Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.
3. Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.
4. Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.
5. Propaganda-folders.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Informatie en bestellen bij: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088 of door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Bennekom onder vermelding van het gewenste artikel.

EVENEMENTENKALENDER

- 16 en 17 april : Open dag bij Walter Dams, Atheneumstr. 28, Leopoldsburg België, tel.: 011-345349
- 7 mei : Cactus en Vetplantenbeurs afd. Fryslan. Info in het januarinumnummer.
- 12 mei : Tentoonstelling en ruilbeurs afd. Achterhoek. Info in dit nummer.
- 14 mei : Nationale Beurs Van Natuurliefhebbers afd. Utrecht. Info in het januarinumnummer.
- 28 mei : Algemene Vergadering. Info in het januarinumnummer.
- 28 mei : Goudse Cactusbeurs.
- 4 juni : Ruilbeurs afd. Tilburg.
Plaats: Café-Rest. Boerke Mutsaerts, Vijverlaan 2, Tilburg.
- 18 juni : Plantenbeurs afd. Dordrecht.
Plaats: De Rank, Dubbelstynlaan 70, Dordrecht. Info tel.: 078-311191
- 18 t/m 23 juli : Aloë 88. Info in het aprilnummer 1987 en bij C. Boele, tel. 05920-40359.
- 27 augustus 1988 : Ruilbeurs van het "Oosten" in de "Hanzehof" te Zutphen.
- 3 september : Internationale Cactus- en Succulentenbeurs afd. Nijmegen.
- 23 nov. t/m 5 dec. : VIVOKA 88. Tentoonstelling van vissen, vogels en cactussen te Middelburg.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Amsterdam:

- 26 februari : Avond verzorgd door de Werkgroep Succulenten Bescherming WSB.
Plaats: De Hortus Plantage, Middenlaan 2, Amsterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Brabant-België

- 26 februari : Lezing door P. Vent over Parodia
Plaats: Het Hoge Rijksinstituut voor Tuinbouw, De Bavaylei 118, Vilvoorde. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Delfzijl en omstreken:

- 3 maart : Feestavond
Plaats: Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang: 19.45 uur.

Afd. Dordrecht en omstreken:

- 2 maart : Plantenquiz, voorjaarsbehandeling van de planten en plant van de maand. Aloe, Agave, Aylostera, Lobivia en Rebutia.
Plaats: Zaal de "Rank", Dubbelsteijnlaan 70, Dordrecht. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Eindhoven:

- 7 maart : De Heer F. Supplie uit Roermond zal een lezing verzorgen over Epiphytische cactussen en zijn hybriden.
Plaats: De Schalm, O.L. Vrouwendijk 31, Veldhoven. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Flevozoom:

- 22 februari : Lezing door Dhr. L. Bercht over Thelocephala met dia's van dhr. Buining.
Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Fryslan:

- 9 maart : Dialezing over Agave, Haworthia en Echeveria door dhr. W. Sterk.
Plaats: Restaurant "Sportpark", Schans 11A in Heerenveen. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Gouda en omstreken

- 17 maart : Hr. Goossens uit België komt spreken over Mexico.
Plaats: "Het Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Groningen:

17 maart : Lezing over Mamillaria's door Herman Koningsveld voor de leden van de afdelingen Groningen, Delfzijl en Hogeveen.
Plaats: De Hortus te Haren. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Hoeksche Waard:

10 maart : Deze avond zal een nog onbekende gastspreker worden uitgenodigd.
Plaats: Natuurcentrum bij de Rijkshaven in Numansdorp. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Noord- en Midden Limburg

26 februari : Dialezing door Dhr. Theunissen over Notocactus.
Voor info over tijd en plaats: F. Supplie, tel.: 04750-19389 na 20.00 uur.

Afd. Nijmegen:

1 maart : Lezing verzorgd door Dhr. Braamhaar.

Afd. Tilburg:

14 maart : Lezing door Dhr. Witteboer over zaaien en lava.
Plaats: Kasteelhoeve, Hasseltstraat Tilburg.

Afd. IJsselstreek:

26 februari : Lezing door Dhr. Braamhaar over Brazilië. Plaats: Goor.

Afd. Zaanstreek

26 februari : Lezing over Hoya en Asclepiadaceae verzorgd door de Fa. van Donkelaar.
Plaats: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Zeeland:

26 februari : Bijeenkomst met succulentenquiz en dia's van eigen leden. Plant v.d. Maand: Coryphantha door Dhr. Antheunisse.
Plaats: Thomaskapel, Vrijlandstraat, Middelburg. Aanvang: 19.30 uur.

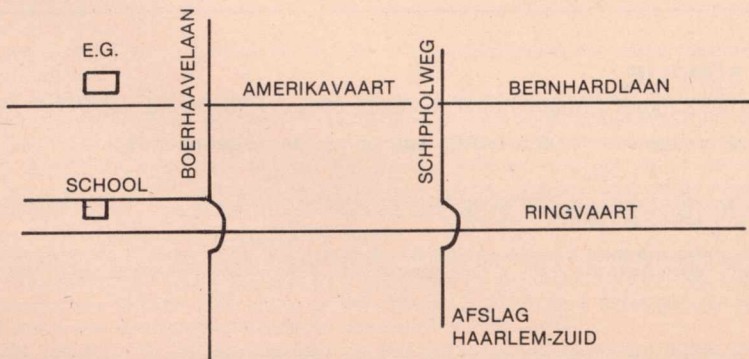
Afd. Zuid-Limburg:

1 maart : Praktijkavond verzorgd door enige ervaren liefhebbers voor onze beginners. Tevens verloting.
Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Zwolle:

25 februari : Lezing over Mamillaria's door Herman Koningsveld.
Plaats: Dependance van het Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Korenbloemweg 1a, Zwolle Westenhofte. Aanvang: 19.30 uur.

Succulenta afd. Haarlem houdt in het weekend van 30 april en 1 mei weer haar jaarlijkse beurs en tentoonstelling in de aula van de dr. A. van Voorthuysenschool, Prof. Eykmanlaan 1, Haarlem. (Boerhaavewijk nabij het Elisabeth Gasthuis). De beurs wordt gehouden van 10 tot 16 uur, toegang vrij. De kosten zijn f 5,- per tafel per dag. Inlichtingen H. Bertram, Zomervaart 46, 2033 DA Haarlem, tel. 023-360365.

NIEUWE BESTUURSLEDEN GEVRAAGD

Op de komende Algemene Ledenvergadering van 28 mei zullen Mevr. B. Stortenbeek (bestuurslid) en P. Melis (secretaris) aftreden.

Het Bestuur verzoekt diegene die interesse hebben in een van beide functies contact op te nemen met de secretaris.

P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132-72911.

JAARVERSLAG DIATHEEK 1987

Gedurende het jaar 1987 zijn totaal 5 aanvragen verzorgd. Door de belangloze schenkingen van: Mevr. de Looze-Hendriks, Heerde en de heren van Alsemgeest, Montfoort en Süplie, Roermond is het aantal beschikbare dia's op 2800 gekomen.

Hiervoor nog mijn hartelijke dank.

In dit aantal zijn de zgn. Buining-dia's nog niet meegeteld. N.B. Ondanks herhaalde toezeggingen is nog slechts een beperkt aantal dia's, van wijlen de heer Buining, aan de diatheek overgedragen.

Er is geen gebruik gemaakt van het beschikbaar gestelde budget. Na 15 jaar heb ik de werkzaamheden t.b.v. de diatheek beëindigd en op 19 december j.l. de bezittingen van de diatheek aan mijn opvolger, de heer J. Dekkers, overgedragen.

de diathecaris H. Mevissen

JAARVERSLAGEN RUILEN ZONDER HUILEN 1987

Door het plotselinge overlijden van de heer Leusink is het werk voor ruilen zonder huilen wat later op gang gekomen dan andere jaren. Waarschijnlijk door deze omstandigheden was het aantal ruilers zeer klein (14).

Er werden wel veel plantjes voor beginners gestuurd, waarvoor ik de gevers nog eens wil bedanken, want zonder deze plantjes kan er voor de beginners (en dat waren er dit jaar 70), niets gedaan worden. Een aantal vroeg gestuurde plantjes heeft misschien wat te lijden gehad van de lange wachttijd: het duurde even voor de verzending van de pakjes voor de beginners op gang kwam. Hopelijk kunnen we dit jaar weer alles op tijd verzenden.

Het jaar 1987 werd afgesloten met f 143,19 in kas, in het jaar 1986 was dat f 139,54.

De beheerdster van RzH, E. van Die-van Wijnen

Bijzondere botanische planten, speciaal
cactussen en andere Succulenten.

KWEKERIJ PIETERS, Hamweg 6,
9623 PB Lageland (tussen Groningen
en Slochteren). Tel.: 05981-204.

**Geopend: donderdag, vrijdag en
zaterdag van 9-18 uur.**

SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 58970

FRANK SÜPLIE,

Weg langs het Kerkhof 1, (nabij Kapel i/h Zand), 6045 AN Roermond, tel. 04750-19389.

geopend: zaterdags van 11.00 tot 17.00 uur, ook in de wintermaanden.

Winterbestellingen deze maand nog 20% korting. Nieuwe plantenlijst is verschenen. U kunt hem bestellen door overmaking van f 3,50 op giro 889563.

NIEUW: Het eerste Nederlandse epiphytische cactusboek, geschreven door Frank Süplie, 36 pag., 20 pentekeningen, A4-formaat, ingebonden, prijs: f. 17,- + f 5,- verzendkosten. Bestellen door overmaking van dit bedrag op giro 3710170.

RUILBEURS ACHTERHOEK

De afdeling Achterhoek organiseert op 12 mei 1988 (Hemelvaartsdag) haar jaarlijkse tentoonstelling en cactusbeurs.

Dit jaar wordt dit evenement gehouden in en om het E.N.O. gebouw te Groenlo, achter de bierbrouwerij. Informatie bij: Mevr. A. Heijnen, nr. 79II, 7116 TC Kotten. Tel.: 05434-314.

CLICHÉFONDS

Nu de grootste drukte van de zaadbestellingen voorbij is, kunnen we U een overzicht geven van de soorten waarvan nog een wat grotere voorraad is.

Van deze soorten kunt U nog porties bestellen. Van **alle** soorten kunt U nu ook vijf porties voor de prijs van vier bestellen.

Wanneer U bestelt, geeft U dan vooral voldoende vervangers op, want de voorraad van een aantal soorten is klein en ieder krijgt alles wat hij bestelt to het op is. U kunt U bestelling doen op een bestelformulier uit het Decembernummer van Succulenta of U kunt de gewenste nummers op een papier zetten en mij dat toezenden.

Levering geschiedt op dezelfde voorwaarde als vermeld in het Decembernummer.

De volgende soorten zijn nog verkrijgbaar:

ACA 08; ANC 02 t/m 4; ARI 02, 03; AST 03, 05, 06, 08 t/m 11; AUS 01 t/m 05; BAR 01, 02; BLO 01, 02; BOL 01; BRI 01; BUI 01, 02; CAC 01; CER 01, 02; CLE 01, 03 t/m 07; COA 01, 02; COP 01, 01, 03, 07; COY 01 t/m 05, 07 t/m 09; 11 t/m 20, 22, 24; DIC 01, 03, 04; DOL 01 t/m 05; ECA 01 t/m 03; ECC 01 t/m 06, 08 t/m 11, 13, 17 t/m 23; 25 t/m 45, 48, 49, 51 t/m 53; ECF 01, 02, 04, 13, 14; ECM 02, 06, 07; ECN 03 t/m 06, 09; ENC 01; EPT 01; ERC 02; ESC 02 t/m 06, 08, 10 t/m 13, 15, 17 t/m 22; FER 01 t/m 04, 07 t/m 10, 13, 16; FRA 02, 03, 06 t/m 11; GLA 02; GYC 01, 03, 12 t/m 14; GYM 02, 09, 12, 16, 21, 22, 26, 30, 33, 35; HAA 01 t/m 05; HAM 01; HAR 01; HOM 01; HOR 01, 02; KRA 01, 02; LOB 01, 02, 09, 30, 31, 34, 35; LOH 01, 02; MAL 02, 04 t/m 08, 10, 14, 15, 17 t/m 19; 21 t/m 23; 26 t/m 31; 34, 36 t/m 42, 44 t/m 47, 49, 50, 54, 57, 59, 60, 62, 63, 65, 70, 72, 77, 80, 81, 84, 85, 87 t/m 89, 91 t/m 98, 100 t/m 106, 108, 113, 115, 120, 122, 123, 126 t/m 129; MAM 02; MEL 01, 03 t/m 36; NBE 01, 04, 05; NBU 01; NCH 01, 02, 04 t/m 06, 08 t/m 13; 16, 17, 19, 21 t/m 25, 28 t/m 32; NEL 01, 04; NEP 01 t/m 13; NOT 05, 06, 08, 09; OPU 01 t/m 05; ORE 01 t/m 03; ORT 01; PAR 01, 03 t/m 25; PEL 01, 02; PIL 01 t/m 08; PSL 01 t/m 03; PYR 02, 04; RAT 01; REB 11, 12, 14, 15; RHI 01; ROS 01 t/m 03, 05, 06; SEC 01; SOE 01; STO 01; SUB 01 t/m 06, 08; SUL 02, 06, 08 t/m 15, 17, 18; THE 02, 03, 09, 14; TRI 01 t/m 04, 06 t/m 09; TUR 05 t/m 07, 11, 13; UEB 01 t/m 04; WIL 03, 04; AG 01, 01, 07, 09, 14 t/m 16, 18, 19; AO 01 t/m 09; AL 01; AN 02; AR 01, 04; BE 01; BI 01; BO 01; CA 01; CR 01; CI 01; CO 01 t/m 03; DE 01; DI 01; DR 01; FA 01 t/m 03; FU 01; GI 01, 03, 05, 08, 10, 11; LA 01; LI 04 t/m 17, 20 t/m 23; MA 01; OP 01; PF 01; PI 03, 05 t/m 11; SO 01; TI 01 t/m 03; TY 01.

De soorten die in het Decembernummer aangeboden werden in porties van 1000 zaden kunt U nu ook nog in porties van 1000 zaden bestellen!

J. Schraets, Beheerder Clichéfonds

RUILEN ZONDER HUILEN 1988

Ook dit jaar wil R.z.H. de hobby weer bevorderen door het ruilen tussen enigszins gevorderde liefhebbers mogelijk te maken.

Dit gaat door middel van een ruillijst die door ons wordt klaargemaakt en aan de ruilers wordt toegezonden. Iedereen heeft wel leuke plantjes over om te ruilen en vindt in de ruillijst misschien datgene waar hij of zijn al lang naar op zoek was. Hoe meer mensen dus meedoen als ruiler, hoe interessanter het aanbod. Maar ook voor de beginners gaan we weer aan de slag. Gaarne ontvangen we van iedereen overtollige zaailingen om die onder de deelnemende beginners te kunnen verdelen. Zo raakt de zaiende liefhebber zijn overtollige plantjes op een heel zinvolle manier kwijt en de beginners varen er wel bij!

Wat moet U doen om aan RzH 1988 deel te nemen?

1. BEGINNERS maken f 5,- over op gironummer 3960475 ten name van RzH, Molenweg 56, Lunteren. Wilt U hierbij vermelden "Beginners RzH '88"? Beginners uit België gireren Bfrs. 100,-. Mocht U voor de instandhouding van RzH iets meer willen gireren, dan wordt dan in dank ontvangen. En natuurlijk kunt U het geld ook in een enveloppe opsturen (zie adres onderaan dit stukje).

Iemand kan niet meer dan drie jaar meedoen als beginner, maar daarna is het ook veel leuker om als ruil-

ler mee te doen. Een beginner, die dit jaar begint met zaaien - en kijk eens wat een keus ons Clichéfonds biedt! - heeft over drie jaar heus wel leuke plantjes om te ruilen.

Als beginner ontvangt U in de loop van het eerste halfjaar een beginnerspakket met een zeer gevarieerd aantal plantjes. Wordt U niet direct boos als het pakje niet in Maart bij U is gearriveerd. Er moeten soms wel 100 van zulke pakjes gemaakt worden. Het kan dus wel even duren, maar het komt wel.

2. RUILERS gireren f 2,50 op gironummer 3960475 ten name van RzH, Molenweg 56, Lunteren. Daarnaast sturen ze de volgende gegevens aan ons op voor de ruillijst:

- Naam, adres, telefoon- en gironummer.

- Welke planten biedt U aan om te ruilen?

- Welke planten vraagt u?

- Welke drie planten vormen voor U speciale wensen? RzH hoopt namelijk één daarvan te kunnen vervullen.

- Stelt U overtollige planten beschikbaar om onder beginners te verdelen?

Wilt U vooral proberen de plantennamen duidelijk te schrijven, dit bespaart ons veel tijd.

Alle gegevens en de verschuldigde bijdrage ontvangen wij graag vóór 1 april a.s. Doet U allemaal mee? Vooral de groep van ruilers kan groter worden. Probeer het (nog) eens een keer. Het is verrassend wat voor leuke plantjes er vaak aangeboden worden om te ruilen.

Tot slot een verzoek aan iedereen, die planten aan RzH wil geven voor verdeling: Wilt U die, zodra U ze kwijt wil, zonder pot en aarde en bij vorstvrij weer opsturen aan het adres onder aan dit stukje? De onkosten worden vergoed.

U kunt de planten natuurlijk ook komen brengen, maar bel eerst even voor de zekerheid. Laten we er met elkaar een goed ruiljaar van maken.

Contactadres: E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579. Giro: 3960475 t.n.v. Ruilen zonder Huilen.

OP BEZOEK BIJ ONZE ADVERTEERDERS:

EEN PROFIELSCHETS VAN BLOEMEN- EN PLANTENTUIN VAN DONKELAAR, WERKENDAM.

Bloemen- en plantentuin van Donkelaar is een bijzonder bedrijf dat zich richt op de partikuliere markt in bloemen en planten en wat daarmee te maken heeft. Voortgekomen uit een kleine bloemisterij-kwekerij (opgericht in 1898) is het bedrijf zich de laatste 20 jaar steeds sterker gaan onderscheiden van vergelijkbare bedrijven als tuincentra. Vooral door het kleinschalige karakter van het hobbyïsme van de eigenaren heeft het naam gemaakt in binnen- en buitenland op het gebied van de plantenliefhebberij.

Het bedrijf heeft drie facetten die tesamen het hele partikuliere groengebeuren beslaan. Als eerste is er de ambachtelijke bloembinderij met verkoop van bloemen, kamerplanten, ambachtelijk keramiek en natuurlijk bloembindwerk. Daarnaast is er de afdeling tuinaanleg en onderhoud met verkoop van tuinplanten en tuinmateriaal. De derde afdeling is de kwekerij van bijzondere planten voor verzamelaars met als specialiteit: succulente planten, oftewel cactussen en andere vetplanten.

In de presentatie vormden de drie afdelingen één geheel. Bij het betreden van het terrein in het Laantje waar het bedrijf nu bijna 90 jaar gevestigd is zien we aan beide zijden van de oprit de presentatie van het tuingebeuren. In de vorm van diverse demonstratietuintjes wordt aan de tuinliefhebber een indruk gegeven van de vele mogelijkheden met tuinplanten en tuinmaterialen. We vinden hier een kruiden- en fruittuin, een rotstuin, een vaste planten tuin, een rosarium, een heesterhoek, een schaduwtuin, een heemtuin, een vijvertuin, een grassen- en bamboetuin, een klimplantenprieel, een vijvertuin, een heide- en coniferentuin, een vetplantenmuur en een varentuin. Tussen en in deze demonstratie-hoeken bevinden zich de verkoopvlakken met een bijzonder groot sortiment tuinplanten. Onder de meer dan 2000 soorten vindt men vele zeldzame en onbekende gewassen die door menige tuinliefhebber gezocht worden.

Als u de kasingang betreedt dan bevindt zich voor u de bloembinderij met rechts de kamerplantenkas. Ook hierin treft u naast het gangbare sortiment juist de minder gangbare en bijzondere soorten aan. Direct rechts van de ingang zijn de succulentenkassen. Het grootste deel van de kassen wordt ingenomen door het SUCCULENTARIUM. Het is Nederlands grootste en een van de belangrijkste Europese collecties op het gebied van cactussen en vetplanten. Tussen de tien en vijftienduizend soorten en variëteiten succulente planten zijn hier in de loop van de jaren bijeen gebracht. Op basis van deze collectie worden zeldzame soorten bestudeerd en vermeerderd om zo hun weg te vinden naar de talloze liefhebbers en verzamelaars in binnen- en buitenland. Vorig jaar is hier ten behoeve van de vele bezoekers een educatieve succulententuin aangelegd. In deze tuin staan honderden cactussen en vetplanten per gebied van herkomst uitgeplant. Zo kan men zien wat voor verschillen er zijn tussen cactussen uit Mexico en Andes of uit Brazilië. Of waarom de vetplanten uit Afrika zo veel op Amerikaanse cactussen lijken. Via tekstborden en door de deskundige medewerkers wordt u duidelijk hoe de plantenwereld juist in die droge streken van de aarde er in is geslaagd zich te ontwikkelen tot zo'n weelderige en fraaie flora. Juist die verscheidenheid maakt het kweken van deze planten tot een boeiende hobby, een hobby waarover u hier naar hartelust uw licht kunt opsteken en een start kunt maken. In de verkoopkas treft u daarvoor dan ook heel veel cactussen en vetplanten aan van heel eenvoudig en klein tot heel bijzondere en exclusieve soorten.

Samengevat is B.OEMEN- EN PLANTENTUIN VAN DONKELAAR een uniek bedrijf, klein in omvang maar zeer groot in sortiment en een waar eldorado voor iedere plantenliefhebber.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het maart-nummer moeten vóór 15 februari bij de heer **M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Gevraagd: Notocactus uebelmannianus, herteri, schlosseri, apricus en scopa var. xiphacanthus. R. Verhage, Stellingwerfstraat 45, 6826 SK Arnhem, tel. 085-641354.

Gevraagd: Tegen redelijke prijs door serieuze liefhebber één- of tweejarige zaailingen of jonge planten van Sulco-rebutia, Mediolobivia, Echinocereus, Avlostera en Rebutia, eventueel ook grotere aantallen. Liefst op naam of veldnummer. Tevens gezocht lectuur over Sulcorebutia en Echinocereus in Ned., D. of Eng. G. Smit, Dr. Berlagelaan 68, 5622 HD Eindhoven, tel. 040-447628.

Aangeboden: Aloes of S. Afr. (Reijnolds 50,-), Cactussen in kleur (Bechtel 5,-), Cactussen (v. Beonsart 5,-), Cactussen (Cullmann 30,-), Cactussen en Vetplanten (Rauh 15,-), Cactussen in kleur (Lamb 10,-), Cactussen (Barthlott 10,-), Cactussen e.a. Succ. (Bommelje 10,-) en Cactussen (Hoffman 5,-). Hr. de Bruyn, Peizerdiep 11, Pijnacker, tel. 01736-4370.

Aangeboden: K.u.a.S. 1973 t/m 1986 f 30,- per jaargang. Ook in ruil tegen Succulenta 1987, 1986, 1982 en ouder. Klaus Billet, Westmarkstrasse 58, 7500 Karlsruhe-41, B.R.D.

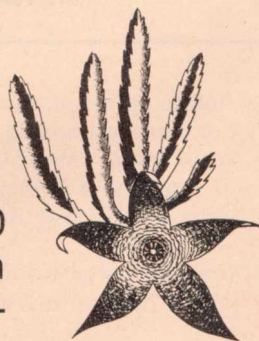
Ruilen: "die Kakteen" van Krainz voor zover verschenen, in drie ordners, tegen K.U.A.S. jaargangen 1983 t/m 1987. Niet ingebonden geen bezwaar! Jac. de Jong, Overijsselseweg 14, 9084 AB Goutum. Tel.: 058-882842.

Onze NIEUWE ZAADLIJST 1988 is verschenen. Meer dan 2000 soorten zaden van cactussen, vetplanten, tropische planten en botanische rariteiten.

Vraag deze gratis lijst aan.

Tevens zijn verschenen à f 2,50 onze Euphorbia-liefhebbersgids en onze Hoya-Ceropegia liefhebbersgids en à f 1,50 onze materialenlijst. Deze 3 deeltjes te zamen f 5,-.

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 1509830.

NIEUWE LEDEN

Praet van Gerry, p/a Gagelrijs 39, 5121 NB Rijen
Wouters Biekie, Grote Voort 7, 5081 HE Hilvarenbeek
Veen K.A. Mevr., Wilhelminastraat 23, 9611 JS Sappemeer
Verwers Hr., Citrusstraat 7, 6412 WL Heerlen
Frantzen, Pastoor Kribsweg 21, 6212 BS Maastricht
Meyer van Muilekom H.M., Iepstraat 7, 5151 ZJ Drunen
Wijnands J., Boksdooen 26, 6226 WK Maastricht
Halteren van, Bodegravenstr. 27, 5043 BN Tilburg
Sluys A. v.d., P.O. Box 122, Caronsport 51C Canada
Hoppenbrouwers N., Krekhorst 7, 5121 SN Rijen
Plat Y. Mevr., Ophirstraat 12, 8604 BM Stiens
Zwaanswijk E.K. Mevr., Boeierstraat 44, 8937 BP Leeuwarden
Nieuwenhuis S.A., De Wetstraat 33, 2332 XS Leiden
Faessen Ing. G.A.W., Mendelsohnstraat 10, 3281 VJ Numansdorp
Kasius A.G., Santa Cruzdreef 57, 3563 VH Utrecht
Beerendonk M., Duitslandstraat 23, 4614 KD Bergen op Zoom
Essen-Bonhof A. van Mevr., Oenerweg 37, 8161 PK Epe
Bleijerveld J., Stationsstraat 30, 8171 BX Vaassen
Lembrechts Annemie, Maria Coolstraat 11, 105 B-3100 Heist o/d Berg, België
Kruisheer-Hoogeweg N., Rietveld 30, 3461 GS Mijdrecht
Monsees H.P., Parklaan 8, 1406 KL Bussum
Neijboer R., Het Kerspel 78, 8061 BD Hasselt (O.)
Jongbloed N., Vouwermanstr. 7, 7412 TJ Deventer
Hulleman A., 1e Weerdsweg 40, 7412 WT Deventer

Boone D.A., Moerkapelse Zijde 70, 2751 DP Moerkapelle
Galen J. van, Schaffelaarstr. 16, 6825 KZ Arnhem
Hortus Botanicus V.U., V. Boechorststraat 8, 1007 MC Amsterdam
Peietrman H. v.d., Vredenburg 146, 3328 DL Dordrecht
Koster-Okkerse Mevr. G.C., Berg en Dalseweg 318, 6522 CP Nijmegen
Lochem G.H. van, Ter Kleef 16, 7608 KK Almelo
Hoogstraten G. van, Jan Vossensteeg 20, 2312 WE Leiden
Geijn M.J. van, Waterstraat 54, 4702 TW Roosendaal
Antman N. Mevr., De Hennepe 566, 4003 BP Tiel
Koolij l., Achterdijk 1, 3981 HA Bunnik
Vliegenhart P.C., van Heemstraweg 56, 6645 KH Winssen
Blaauw B. Mevr., Oldenzaalsestr. 230, 7523 AE Enschede
Kok O.H., Tiendstraat 28, 8162 WH Epe
Segal-Heine M., 11 v/d Helststr. 39-III, 1073 AC Amsterdam
Veghel E.M. van, Dongenseweg 98, 5047 SG Tilburg
Kool G. v.d., Poppeweg 35, 8924 AG Leeuwarden
Roebroek Yvonne, Sijzenhof 5, 6181 KP Elsloo (L.)
Paes J.N., Julianastraat 35, 2351 GW Leiderdorp
Triest G. van, Noorddijkerweg 30, 9734 AT Groningen
Horst Siegmund, Marnekweg 40, 125 D-2858 Schifffdorf-Spaden
Vranken Ivo, Rijksweg 203, 105 B-3640 Maasmechelen
Smallegange M.D., Gerbrandystraat 118, 4384 NL Vliedsingen
Klaveren Christa van, Laurierhof 13, 7641 XA Wierden
Hoek v.d.-v. Wees M., Titus Brandmastr. 9, 3421 CC Oudewater
Fritschy Frank, Visserstraat 69, 6579 AS Keekerdom

BLADKAKTUS

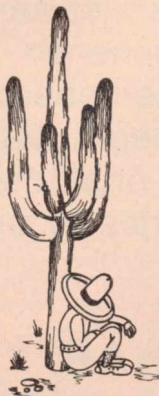
Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig. Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-646277

Schrijf voor gratis lijst van vers geogoste cactus- en vetplantenzaden naar:

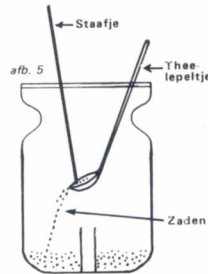
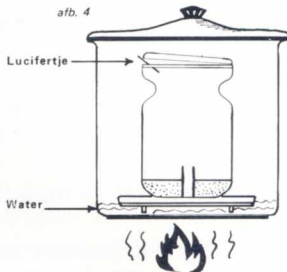
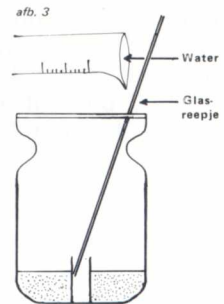
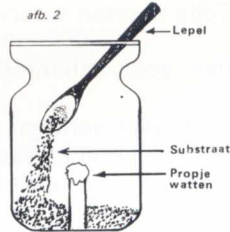
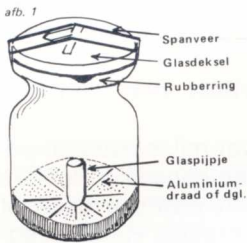
ROY YOUNG, 23 Westland Chase,
West Winch, Kink's Lynn, Norfolk, PE 33 OQH,
Engeland.

Zaaisel Parodia's

Foto en tekeningen van de schrijver

steriliseerpot geplaatst (afb. 4) en zoals bij fruit en groenten met waterdamp bij 100°C gedurende 30 minuten gestoomd. De glazen daarna laten afkoelen in de gesloten steriliseerketel. Wanneer dan de lucifer wordt weggenomen en de spanner wordt geplaatst is de voorbereiding beëindigd. In de glazen zijn alle schimmel- en algvormende elementen gedood; de zaibodem kan zo meerdere jaren bewaard blijven.

Mijn commentaar op deze methode: Ik maak gebruik van halve liter glazen. Daarbij is de hoeveelheid gespannen lucht in een gelijke verhouding als bij het zaaien in zakjes.

Over de samenstelling van zaaigronden is reeds veel geschreven. Ik leg op de bodem kiezelsteentjes (1/2 cm dik) en daarop gezeefde potgrond. Het uitgloeien van de grond laat ik achterwege. Aan het toegevoegde water heb ik preventief chinosol of Derosal als ontsmettingsmiddel toegevoegd. Of men bij de beschreven methode kan spreken van steriliseren valt te betwijfelen. Echter, tussen deze methode en afgesloten steriliseren had ik geen verschillen.

Het onderste gedeelte van het glas werd niet donker gemaakt zoals bij kunststofdozen. Met een doktersspuitje, al of niet met injectienaald, kan

ook water toegevoegd c.q. verwijderd worden.

Het zaaien

De zaden worden eerst gecontroleerd met een sterke loupe en alle nog aanwezige vruchtresten worden verwijderd. In een reageerbuis worden ze vermengd met een fungicide, slechts zo gering dat de zaden net bedekt worden met een dun laagje. Met een lang lepeltje worden de zaden vervolgens in de afgebakende zones gebracht (afb. 5). Het deksel wordt zo kort mogelijk eraf genomen. Hierna de glazen met de klem afsluiten en gesloten laten tot de tijd van verspenen is aangebroken. Het pikeren van de zaailingen gebeurt bij een grootte van 5 mm, dat is 3 à 5 maanden voor de grofzadigen onder de Parodia's.

Mijn ervaring (in mineur)

Parodia's zaaien was voorheen altijd een gokspel. Ik heb dit jaar het beste resultaat sedert 4-5 jaren. Zelfs soorten waarvan gezegd kan worden "bijna 100 procent opkomst".

Natuurlijk moet men opletten voor schimmel. (Dat doet zich toch nog voor).

In een glas met 12 soorten kan alles verloren gaan, wat mij is overkomen. Daarom worden de glazen wel geopend en het zaaigoed geneveld met een Derosal-oplossing. Uiteraard zijn er wel enkele soorten waarvan geen of weinig opkomst werd gezien. Hierover zal men nooit precies kunnen zeggen wat de oorzaak ervan is. Grotere porties, gesplitst in 2 delen geven verschillende resultaten. Van nul tot procent opkomst in verschillende glazen, doch soms ook een identiek verschijnsel bij gebruik van slechts één glas. Onrijpe zaden? Oude zaden? (Zie "De Wereldreis van een Parodia-zaadje" — Cactus 19 (5): 74, 1987). Wie zal het zeggen?

Vast staat voor Parodia's: beter de microspermae-soorten **niet** bedekken met kiezelsteentjes. De steriliseerbehandeling remt de algenvorming zeer sterk. En koude kieming? Men kan dit liefst vergeten!

Men doet er goed aan, de eerste dagen het verwarmen te matigen. Daarna flink verhogen.

Het beste resultaat kreeg ik tijdens mijn afwezigheid gedurende het paasverlof (Monaco - alweer cactussen). De eerste dagen na de uitzaai van nieuw ontvangen zaden (de vorige zelfde soorten waren verloren door schimmel of niet gekiemd) werd de verwarming matig gehouden. Bij mijn afreis werd de bodemverwarming van mijn kamerkasje uitgeschakeld. Liever een beetje té lage temperatuur dacht ik, dan te weinig schommeling tussen de dag- en nachttemperaturen. De laatste dagen voor mijn thuiskomst was de kas (lees veranda) hermetisch afgesloten door mijn zoon die toen ook met vakantie vertrok. Het moet enorm warm geweest zijn. De eerste vaststellingen die ik deed waren enkele planten met brandvlekken en bloemknoppen die door de hitte waren ingedroogd.

En de zaailingen in het kasje? Niks aan de hand. Of toch? Jawel, die laatst uitgezaaide waren tot 100 procent gekiemd bij een temperatuur boven de 50 graden (doch wel uit de zon).

Wie zei er ook weer: "Parodia's zijn koude kiemers"? Mijns inziens speelt het langdurig en sterk daglicht een grote rol bij deze lichtkiemers!!!

Verlorenbroodstraat 27 — B 9220 Gent-Merelbeke

Literatuur:

1. Z. Fleischer, Eine interessante Aussaatmethode, K.u.a.S. 1965, 16 (1), 10-13.

Het geslacht *Matucana* Br. & R. (XIII)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS EN A.B. PULLEN

Matucana pujupatii (Donald & Lau) Bregman, Willdenowia 17 (1), p. ... (1988).

(*pujupatii* = genoemd naar Shawintu Pujupat Dageses)

Synoniemen:

Borzicactus madisoniorum var. *pujupatii* Donald & Lau, The Nat. Cact. & Succ. Journ. 26 (3) p. 71 (1971)

Matucana madisoniorum var. *pujupatii* (Donald & Lau) Rowley, Rep. pl. succ. 22 p. 10 (1971)

Borzicactus madisoniorum var. *caespitosa* n.n.

Matucana madisoniorum var. *uyupanii* n.n.

Submatucana joadii n.n.

Matucana spec. de Corral Quemado n.n.

Matucana spec. Tarapoto n.n.(?)

Beschrijving

Lichaam grijsgroen tot blauwgrijs, bolvormig tot ovaal, tot 10 cm breed, tot 15 cm lang; weinig spruitend aan de basis; geen penwortel. Ribben 10-12, breed, recht, verdeeld in tot 20 mm lange, kegelvormige tuberkels. Areolen rond tot ovaal, 3-4 mm lang, wit tot grijs, 10-20 mm van elkaar verwijderd. Bedooring in nieuwgroei bruin met okerkleurige basis, later grijs wordend, gekromd, buigzaam; randdorens 6-9, 5-20 mm lang; middendorens 0-2, tot 50 mm lang.

Bloem 6-7 cm lang, in anthese 4-5 cm breed, iets scheef; petalen karmijnrood. Bloembuis 6-9 mm dik, bruin tot wit behaard. Nektarkamer 2-3 mm hoog, afgesloten door een diafragma, dat gevormd wordt door de basis van de primaire meeldraden; honingklieren zwak ontwikkeld, wandstandig. Helmdraden aan de basis wit, overgaand in karmijn, helmknoppen geel; primaire meeldraden aan de basis ca. 7 mm met elkaar vergroeid, de stamper als een manchet omvattend; veel meeldraden steriel. Stamper karmijn, stempellobben 5-7, ca. 2 mm lang, groen.

Vrucht plat bolvormig, met ribben, groenachtig purper, ca. 10 mm in doorsnede.

Zaad dofzwart, met onregelmatige, geelbruine arillusresten; ca. 1,8 mm breed, ca. 1,2 mm hoog, ca. 1,2 mm dik; ventraal en dorsaal sterk verbreed. Hilum ovaal; hilumweefsel bleekgeel, aan de hilumrand zodat meestal één groot gat, soms 2 kleinere ronde gaten aanwezig zijn. Testacellen tamelijk afgeplat met zwak geplooid cuticula. Embryo peervormig, iets krom.

Opmerkingen over de nomenclatuur en de morfologie

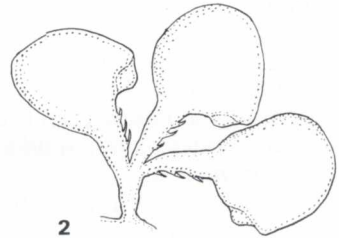
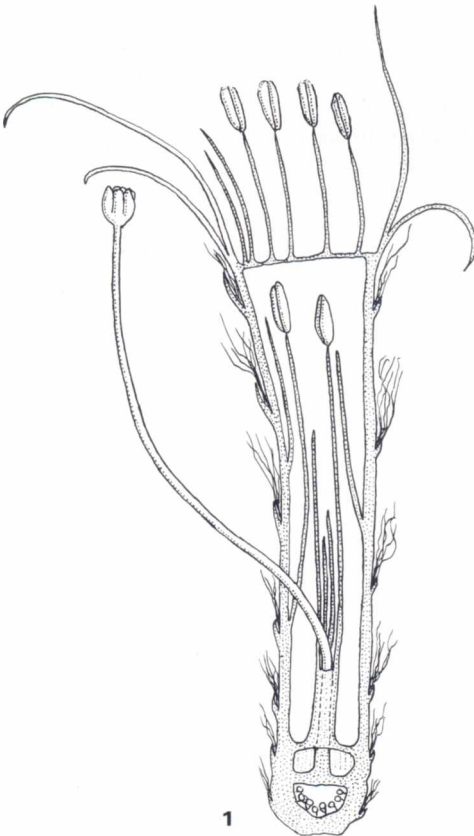
Deze plant is oorspronkelijk door J. Donald in 1971 beschreven als *Borzicactus madisoniorum* var. *pujupatii*, genoemd naar Shawintu Pujupat, een Peruaanse jongen, die de plant in 1969 vond tijdens een expeditie van A. Lau. Eerder was deze soort gevonden door W. Krahn en P. Hutchison en door de laatste voorzien van de provisorische naam *B. madisoniorum* var. *caespitosa* n.n. Deze naam is echter nooit geldig gepubliceerd.

Nog in datzelfde jaar 1971 werd deze plant door G. Rowley in het geslacht *Matucana* geplaatst. Recent veldonderzoek heeft uitgewezen, dat de ver-

*Matucana
pujupatii*
bij Corral Quemado
(met rijpe vrucht)

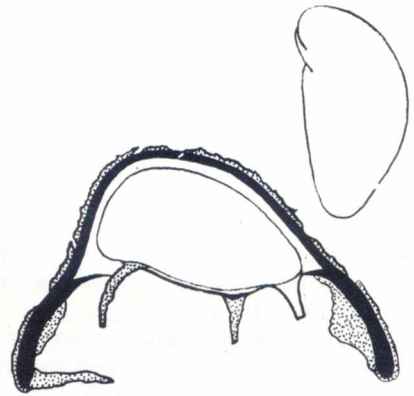
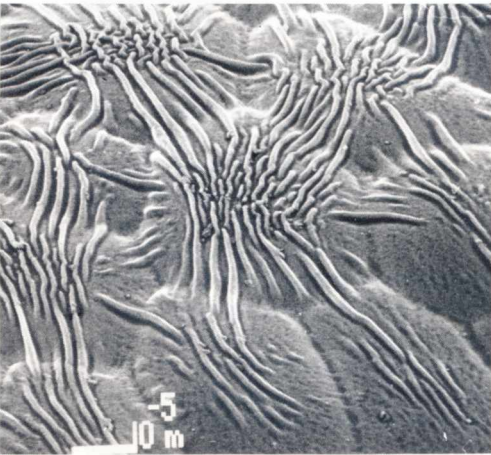
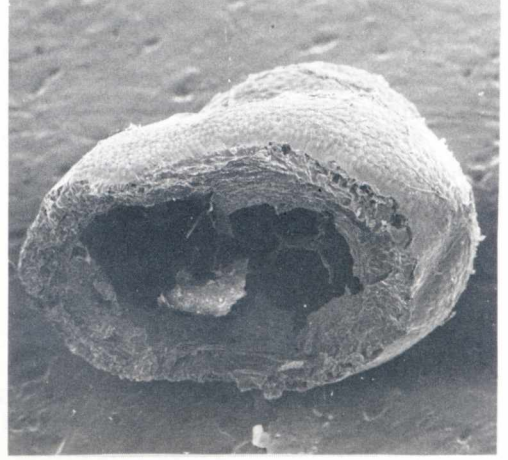
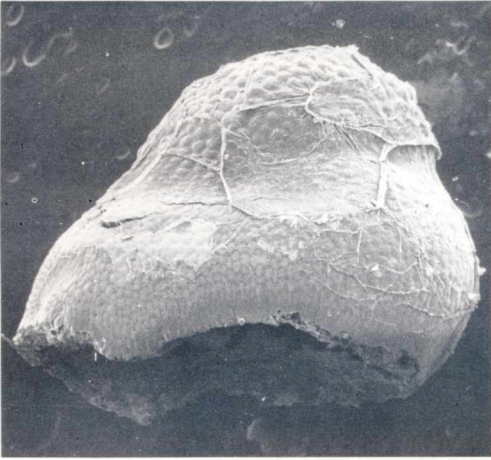
Foto:
A. Meerstadt

1. *Matucana pujupatii*, lengtedoorsnede van de bloem.
2. idem, zaadknoppen.
3. *Matucana pujupatii*, SEM-opname van het zaad, zijaanzicht, dorsale zijde links, ventrale zijde rechts; vergroting 35x.
4. idem, basaal aanzicht; vergroting 35x.
5. idem, apikale deel van het zaad met opengescheurde arillus; vergroting 200x.
6. idem, detail van Fig. 5 met cuticulaplooiën die op de grens tussen 2 cellen afwezig zijn; vergroting 1100x.
7. idem, testa van het basale deel van het zaad; cuticulaplooiën dóórlappend van de ene naar de andere cel; vergroting 1000x.
8. *Matucana pujupatii*, lengtedoorsnede van het zaad; arillus-, funiculus- en hilumweefsel gestippeld.
9. idem, embryo.

SEM-foto's en tekeningen: R. Bregman

3	4
5	6
7	9
	8

schillen met *M. madisoniorum* var. *madisoniorum* dermate groot zijn dat de status van zelfstandige soort hier op zijn plaats is. Niet alleen verschillen beide taxa in habitus (hoewel niet al te veel, zeker niet in de cultuur) maar ook de bloemen en zaden vertonen een aantal opvallende verschillen. De belangrijkste verschillen tussen *M. pujupatii* en *M. madisoniorum* worden in een tabel duidelijk gemaakt.

Kenmerk	<i>M. pujupatii</i>	<i>M. madisoniorum</i>
Bedoorning	totaal aantal dorens 6-11, maximale lengte 50 mm, nooit geheel doornloos	totaal aantal dorens 0-5, maximale lengte 30 mm, vaak geheel doornloos
Bloem	lengte 60-70 mm, zygomorf, karmijnrood, bloembuis 6-9 mm dik, buisvormig primaire meeldraden aanwezig (alhoewel vele steriel), nektarkamer gesloten	lengte 80-100 mm, actinomorfe, oranjerood, bloembuis ca. 5 mm dik, meer trechtervormig primaire meeldraden afwezig, nektarkamer open
Zaad	dofzwart met arillusresten, hilumweefsel aan de hilumrand, hilum zonder dwars-schot, cuticula geplooid	glimmend bruin zonder arillusresten, hilumweefsel afwezig, hilum met dwars-schot ("hilar ridge"), cuticula praktisch glad
Kieming	kieming na afbreken van een kiemdekseel (operculum)	kieming na onregelmatige scheuren in de zaadhuid

M. pujupatii staat niet alleen geografisch maar ook fylogenetisch tussen *M. formosa* en *M. madisoniorum* in. Met name de bloem en het zaad vertonen een aantal kenmerken die ook bij *M. formosa* te vinden zijn maar die bij *M. madisoniorum* verdwenen zijn. Eén van deze kenmerken betreft de ring van primaire meeldraden die de nektarkamer afsluit. Bij de overige soorten uit de paucicostata-groep is dit kenmerk zeer duidelijk aanwezig maar bij *M. madisoniorum* is hiervan niets meer terug te vinden. *M. pujupatii* bevindt zich in dit opzicht in een overgangsfase want opvallend veel primaire meeldraden zijn steriel, d.w.z. zonder helmknoppen (bestudeerd zijn 4 bloemen van 4 verschillende planten afkomstig van de natuurlijke groeiplaats). Dit bewijst eens te meer dat *M. madisoniorum* aan het eind van een evolutielijn staat en dat de opvatting van Ritter dat deze soort één der meest primitieve soorten is, volstrekt onjuist is.

M. pujupatii zal men tevergeefs zoeken in het 4-delige werk van F. Ritter "Kakteen in Südamerika". Dit kan twee dingen betekenen:

1. Ritter heeft deze plant nooit gevonden;
2. Ritter heeft deze plant bewust niet genoemd, omdat deze als variëteit van *M. madisoniorum* niet in zijn geslacht *Eomatumcana*, dat hij had opgesteld voor *M. oreodoxa* en waarin hij later ook *M. madisoniorum* onderbracht, past.

Beide mogelijkheden zijn waarschijnlijk juist. Als hij deze plant gevonden zou hebben en de bloemen en zaden goed bestudeerd had, zou hij ongetwijfeld de plant als aparte soort beschreven hebben. Het blijft echter vreemd, dat hij met geen enkel woord over deze bijzondere plant rept.

Het type-exemplaar van *M. pujupatii* is gedeponneerd in het herbarium van de universiteit van Heidelberg onder nummer Lau 107.

De variëteitsnaam *uyupanii* is een verbasterde schrijfwijze voor *pujupatii*; niettemin zal deze naam nog op menig etiket te vinden zijn. *Submatucana joadii* n.n. is volgens Donald (1976) identiek aan *M. pujupatii*; hetzelfde geldt voor de Knize-plant *Matucana* species de Corral Quemado.

Een op dit moment nog onopgelost probleem vormt *Matucana* spec. Tarapoto (KK 1602 van Knize). Qua zaadstructuur hoort dit taxon bij *M. pujupatii* of is hiermee nauw verwant. De stad Tarapoto ligt echter zo'n 300 km ten oosten van het verspreidingsgebied van de paucicostata-groep als geheel, tenzij er nog een locatie met deze naam is, maar zelfs op de meest gedetailleerde kaarten is in het Maranon-dal geen plaats Tarapoto te vinden. Een andere mogelijkheid is dat het areaal van *M. pujupatii* zich veel verder naar het oosten uitstrekt dan wij op dit moment weten; echter dit achten wij niet erg waarschijnlijk. Zaaillingen van KK 1602 zijn zeer variabel, zowel in bedoorning als in kleur van de epidermis. Bloem en vrucht zijn ons tot nu toe niet bekend.

M. pujupatii is een uitgesproken slechte bloeier, dit in tegenstelling tot *M. madisoniorum*.

Verspreiding

Als typevindplaats wordt opgegeven Puente 24 Julio, aan de weg tussen Chamaya en Bagua, op een hoogte van 1300 m. Verder wordt de soort gemeld van Corral Quemado. Beide vindplaatsen liggen in het dept. Cajamarca, Peru.

Veldnummers

L 107	Puente 24 Julio
DM 38	Chamaya
DM 38a	Chamaya
WK 66	
KK 712	Corral Quemado
KK 1602	Tarapoto(?)

Corr.adres: Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

(wordt vervolgd)

Een vetplantje voor het raam (25)

W. STERK

Een andere *Sansevieria*, *Sansevieria dooneri* N.E.Br.

Het geslacht *Sansevieria* werd vroeger bij de Liliaceae ingedeeld maar kwam later bij de Agavaceae terecht, overigens nog altijd een min of meer omstreden familie. We vinden dit geslacht in een groot deel van Afrika en in Arabië, India en Sri Lanka, met het grootste aantal soorten in tropisch Afrika.

Behalve de bekende *S. trifasciata*, die met een aantal vormen en variëteiten wegens de zeer makkelijke cultuur veel gekweekt wordt, vinden we in de tropenkassen van botanische tuinen *S. cylindrica* met tot anderhalve meter lange, rolronde donkergroene bladeren. De meeste soorten bloeien, zoals zoveel tropische planten, hier in de wintermaanden, de tijd van de korte dagen. De bloemen zijn dikwijls weinig opvallend, wit of groenachtig. Wel zijn ze dikwijls zeer welriekend.

Sansevieria dooneri

Foto's van de schrijver

Enkele jaren geleden kreeg ik een stek onder de naam *S. dooneri*. Het is een weinig opvallende plant met een kruipende wortelstok waarop rozetten van tot 40 centimeter lange bladeren met lichtgroene dwarsstrepen. De plant lijkt daardoor wel wat op een aantal andere soorten van dit geslacht. De bladeren zijn wat meer teruggebogen. De bloei was voor mij een verrassing: de tot een halve meter lange bloemstengels dragen wel honderd witte, zeer welriekende bloemen. De bloei is hier dus wel opvallend. Ze bloeien vanaf half december tot soms in maart; vorig jaar met zeven bloemstengels, die uit het midden van een rozet komen. De planten moeten om de paar jaar bij het verpotten verjongd worden. De uitgebloeide rozetten kunnen nog wel uitlopers vormen, maar bloeien niet meer. We kunnen de planten scheuren of uitlopers afzonderlijk oppotten. We hebben dan altijd bloeibare planten. Zowel in de kamer als in de kas groeien ze goed op een lichte, niet te zonnige plaats. Gewone potgrond met wat klei voldoet goed. Mijn planten staan in plastic 15 cm potten. Veel warmte schijnt deze plant niet nodig te hebben, wat merkwaardig is voor een soort die uit tropisch Oost-Afrika afkomstig is. Waarschijnlijk komt zij uit het bergland. De juiste vindplaats is mij niet bekend. Wel kan ik deze soort als vetplantje voor het raam aanbevelen.

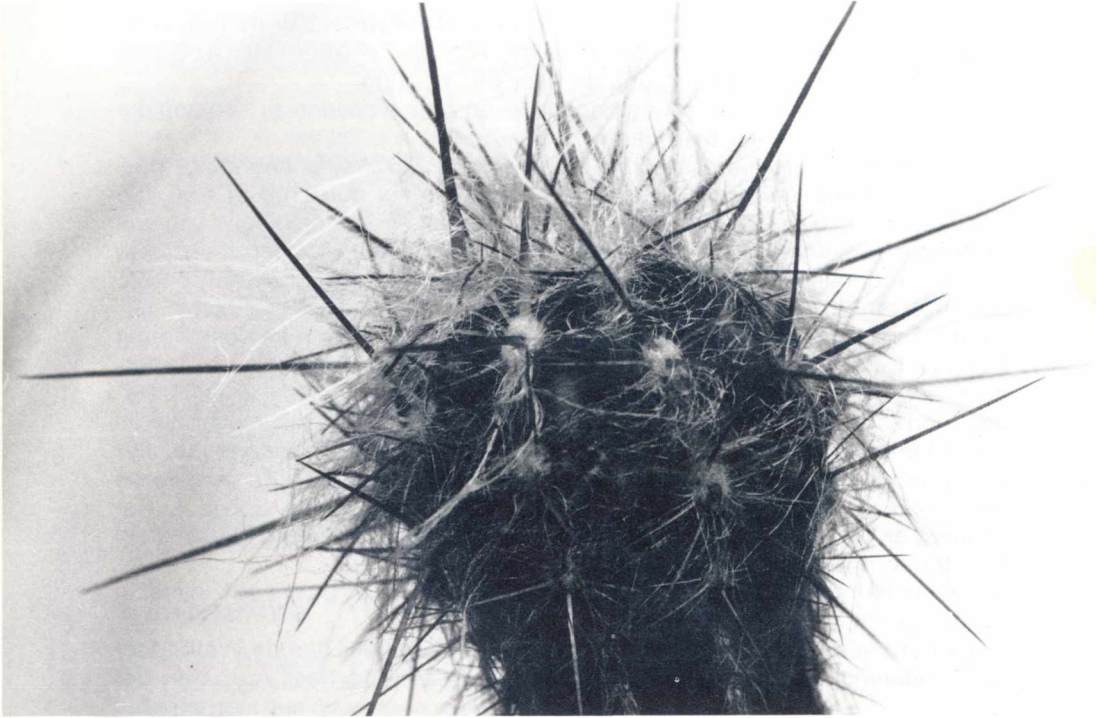
Wevestraat 89, 5708 AE Helmond

Oreocereus trollii (Kupp.) Backbg.

PETER MANSFELD

Uit Zuid-Bolivia is de door de Duitse geograaf Troll gevonden titelplant afkomstig. Deze wel mooiste *Oreocereus* groeit eerst bolvormig en later knotsvormig; hoger dan zo'n 60 cm wordt hij zelden. Het plantelichaam gaat totaal verscholen achter witte haren, waaruit lange rode dorsen veraarlijk naar buiten steken.

O. trollii is een ideale plant voor de vensterbankcultuur. Weliswaar zal hij pas na zo'n 10 jaar de eerste, tot 4 cm lange, roserode tot karmijnrode, bloemen tonen, maar ook zonder bloemen behoort hij tot de decoratiefste

cactussen. Als bewoners van een extreem klimaat houden de planten van een zeer zonnige omgeving, sterke temperatuurschommelingen tussen dag en nacht, regelmatig nevelen, in de groeiperiode een rijke voeding en een absolute droogte in de winterse rustperiode. De groeiperioden liggen in het voorjaar en de herfst. Het substraat moet zeer los zijn en weinig humus bevatten. Op sterk humeuze substraten worden de planten te dik en te vet. Naast het type onderscheidde Backeberg nog twee variëteiten:

- var. *crassiniveus* Backbg. met zuiver witte haren en lichte dorsen.
- var. *tenuior* Backbg. met naalddunne, priemende, stijve dorsen.

O. trollii is voor een ieder bijzonder aan te bevelen vanwege zijn prachtig uiterlijk, een ware blikvanger in uw collectie.

Brauergasse 3, DDR 25 Rostock

Vert.: Ludwig Bercht

Voor U gelezen!

"Succulenta" afd. Rotterdam 1927-1957

Zo kort in 1988 doet het goed even oude koeien uit de sloot te halen. Tus- sen mijn oude boeken en tijdschriften ontdekte ik een foldertje dat uitgege- ven is ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de afd. Rotterdam van de Nederlands-Belgische Vereniging van Cactussen en andere Vetplanten. Die gelegenheid werd opgeluisterd met een tentoonstelling. Voor zover kon worden nagegaan was dit de eerste show op dit gebied in Rotterdam. De in- zendingen waren uitsluitend van de leden-verzamelaars, wat toen reeds een hele belevenis was. Er werd een erecomité opgericht met illustere namen, zoals: A.J. Van der Vlerk, A.F.H. Buining, E. Grandry (consul-generaal van België), Ir. P. Koster, I.L. Mark (Hortulanus Diergaarde "Blijdorp"), Van Oosterhout, N.A. De Recht, P.J. Reveley, A.J.M. Schutter, Mr. A. Stem- pels, Alfonso Castro Valle en ook de heer Mr. H. Flug.

Hoeveel van deze mensen zouden nog in leven zijn en zouden zij zich nog die heuglijke dagen kunnen herinneren?

In de gevonden brochure stonden artikelen over *Crassula breviflora* Har- vey, *Sedum rubrotinctum* Clausen en *Mediolobivia duursma* BCKBG. Zo werd dat vroeger nog geschreven! En ook stond er een afbeelding in van een Rotterdamse liefhebber bij zijn planten. Om te eindigen met een artikel van S.K. Bravenboer met als titel: "Waarom liefhebberij voor Cactussen en an- dere Vetplanten". Ik zou het nog bijna vergeten, er stond ook een lijst in ver- meld van de deelnemers aan deze tentoonstelling. Even een opsomming hiervan: De heer H.L. de Mink te Rotterdam; de heer J. Schultz te Rotter- dam; een kleine verzameling van de heren P. Reedijk, P.A. Dekker en H. Ha- gendoorn; de heer en mevrouw Bravenboer (Vlaardingen) met voorliefde voor Mammillaria's; de heer D. Baars; een diarama van P.A. Dekker; de heer Hoogvliet uit Naaldwijk; de heren J. Gouman en B.V. d. Waal en vervolgens D'Olieslager, Koppers, Boers, De Slegte, Kommer en Wit, v.d. Spoel, A. Ra- senberg en O. v. Vleuten; de heer en mevr. Verbeek alsook P.G. Wirschel en Quartel en ook Bonefaas uit 's-Gravenhage.

Als voorzitter van de toenmalige afdeling schreef de heer L. Wit een inleiding ter gelegenheid van dit evenement.

Het woord van dank was getekend door niemand minder dan de Wethouder van Onderwijs en Volksontwikkeling te Rotterdam, de heer A.J. Van der Vlerk.

Men moet zich niet afvragen, hoeveel werk deze mensen zich op de hals ge- haald hebben om deze propagandistische dagen tot een goed verloop te ma- ken. Mogen wij hen rekenen tot de pioniers van onze vereniging? Zijn wij zul- ke mensen reeds vergeten?

Ik hoop dat er nog meer leden zijn die in de oude doos gaan rommelen om het geheugen even op te frissen. Ja, ik hoor de nieuwe liefhebbers reeds zeggen dat dit maar flauwe kul is en dat ze daar niets van kunnen leren. Ze hebben misschien gelijk, maar binnen 30 jaar is er dan misschien ook ie- mand die over hen kan schrijven, tenminste als ze de handen uit de mouwen gestoken hebben, want dat is de voorwaarde.

A. Beukelaers, Van den Haute lei 208, B 2100 Deurne

Opm. van de Redactie: een foto van de tentoonstelling staat afgebeeld in Succulenta 1957, p. 112.

BOEKBESPREKING

Die Gattung Mammillaria nach dem heutigen Stand meines Wissens, door W. Reppenhagen (1987).

Gebonden, 15,5 x 21,5 cm, 223 pp., Duitse tekst, 66 kleurenafbeeldingen, 172 REM-opnamen. Uitgegeven door de 'Arbeitskreis für Mammillarienfreunde', ISBN 3-926573-00-7. Prijs ± f 66,-.

Vrijwel gelijktijdig met het gereedkomen van Hunts Mammillaria-overzicht stelt Reppenhagen ons met deze uitgave in kennis van zijn opvattingen over één van de grotere cactusgeslachten. De auteur stelt in zijn inleiding dat dit werk slechts een voorlopig resultaat is, waarbij anderen het niet noodzakelijk met hem eens hoeven te zijn. Op de inleiding volgt een lijst met door hem al dan niet erkende namen en synoniemen, waarna het geslacht wordt onderverdeeld. Hierbij volgt de auteur de indeling van Hunt in subgenera, sekties en series ('Reihen') maar hij gaat verder door ook nog soortgroepen te onderscheiden. De serie *Supertextae* wordt in zijn systeem vervangen door de Reihe *Elegantes*. *Cochemiea* wordt niet tot Mammillaria gerekend. Reppenhagen erkent 316 soorten, bijna tweemaal zoveel als Hunt (164).

Het grootste deel van het boek (155 pagina's) wordt bijna geheel in beslag genomen door beschrijvingen van nieuwe soorten (42) en variëteiten (28); verder worden 18 nieuwe combinaties gemaakt. Beschrijvingen van 'oudgedienden' komen we praktisch niet tegen. Twee namen van Backeberg (*M. pullihamata* en *M. flavicentra*, de laatste als variëteit van *M. dixanthocentron*) krijgen door het geven van een Latijnse diagnose en het deponeren van een type geldigheid. De beschrijvingen zijn uitvoerig en van vrijwel elk nieuw taxon is een kleurenafbeelding en een REM-opname van het zaad geplaatst. Verhelderend is het in tabelvorm aangeven van verschillen met nauwverwante taxa. Notities over de hoedanigheid van het ter plekke heersende klimaat completeren de beschrijvingen. Lastig is het ontbreken van een index voor dit tekstgedeelte*.

Zoals in vrijwel elke monografie zijn ook hier weer een aantal namen ongeldig doordat geen holotype is aangegeven (*M. verticealba* var. *zacatecasensis*) of vanwege het verzuim een volledige referentie naar het basioniem te geven (*M. subducta* en var. *dasyacantha* en *M. wrightii* var. *wolfii*). De beschrijving die voor *M. rectispina* (Daws.) Rep. wordt gegeven, ontleend aan een plant met groene stempels waarvan de herkomst niet is vermeld, is niet van toepassing op de door Dawson beschreven plant.

De plant op afb. 57, die *M. vallensis* var. *brevispina* moet voorstellen, is waarschijnlijk *M. seitzi* var. *tolantongensis*.

Al met al is dit een waardevol boek voor degenen die bij willen blijven op Mammillaria-gebied. Voor een completer overzicht van het genus is men beter af met de bijdrage van Hunt in de eerste vijf afleveringen van 'Bradleya'.

Bert Jonkers

* Deze index en andere aanvullingen en errata zijn afgedrukt in Mitteilungsblatt des Arbeitskreises für Mammillarienfreunde 1987, nr. 3, p. 90 ev. (Redactie).

TIJDSCHRIFTEN

Obregonia jaargang 7, 1986

Nr. 1 Baerd bespreekt een alarmsysteem voor het uitvallen van de verwarming in de kas. Korte artikeltjes gaan over *Neoporteria robusta* en *Euphorbia*'s.

Nr. 2 *Mammillaria theresae* wordt behandeld door Liekens. Claes gaat dieper in op het geslacht *Anacampseros*. Een artikeltje over *Mammillaria gracilis* wordt gevolgd door een nadere studie van *Haworthia limifolia* door Gruwez. De laatste twee artikeltjes schenken aandacht aan *Euphorbia pulcherrima* en *Yucca aloifolia*.

Nr. 3 Geopend wordt met een artikel van Liekens over *Hamatocactus hamatacanthus*. Dezelfde auteur behandelt het zaaien van cactussen en gaat in op oorzaken van slecht kiemen. De verdampingshuishouding bij cactussen krijgt aandacht. Heyselberghs beschouwt een aantal punten dat men in de gaten moet houden bij het kweken in de open lucht.

Nr. 5 Besproken worden *Sulcorebutia steinbachii*, enkele *Euphorbia*'s en de ecologie van *Fero-cactussen*. Gruwez gaat in op 'in vitro'-cultuur.

Nr. 6 Gruwez bespreekt het geslacht *Dorstenia*: voorkomen, uiterlijk, enkele soorten. Liekens stelt *Mammillaria wolfii* voor en schenkt aandacht aan oorwormen. Een artikel over de voor cactussen noodzakelijke chemische voedingselementen is verder inhoudsloos. Claes gaat in op de natuurlijke verspreidingsystemen van cactussen. Een artikel over *Phyllo*'s besluit dit nummer.

Nr. 7-8 Liekens stelt *Neobesseyia missouriensis* voor. Gruwez gaat in op *Lidcactussen*. *Lithops* krijgt speciale aandacht van Liekens. WWF-België zet uiteen waarom behoud en goed beheer van de natuur belangrijk zijn, met een zwaartepunt op het belang als bron van geneeskrachtige stoffen.

Nr. 9 Liekens stelt *Mammillaria schwarzii* voor. Dezelfde auteur bespreekt de morfologie van

Ferocactussen. Ingegaan wordt op het natuurbehoud in België. Korte aandacht krijgen *Bromelia*, *Euphorbia millii* en monstrositeiten.

Nr. 10 Liekens stelt *Pelecyphora aselliformis* voor. Vergauwen beschrijft het ontstaan van een monstrositeit van *Mammillaria painteri*. Gruwez gaat in op wol- en wortelluizen en hun bestrijding. Afgesloten wordt met een stukje over succulenten die in onze winter bloeien.

Nr. 11 Liekens stelt *Turbinicarpus pseudomacrochele* voor. Heyselbergs gaat in op de vermeerdering van cactussen via stek.

Nr. 12 *Mammillaria monancistracantha* wordt voorgesteld door Liekens. Een artikel zonder auteur wordt gestart over wat vetplanten zijn. E.H. is op zoek naar de oervormen van cactussen. Het laatste artikel behandelt het liefdesleven en voortplanting van cactussen.

Grusonia jaargang 26, 1986

Nr. 1 Keirse bespreekt de succulente *Pelargonium crithmifolium*, *P. tetragonum*, *P. alternans* en *P. triste*. *Lithopsen* krijgen aandacht van Vandecaveye, evenals *Titanopsis calcarea*. Leyre belicht het gebruik van cactussen in de homeopatische geneeskunde. Crombez rondt zijn artikel over geelbloeiende *Gymnocalycium*s af.

Nr. 2 Het geslacht *Mammillaria* volgens Hunt is het onderwerp van een artikel van Fonteyne. Houthoofd bespreekt *Homo sapiens* var. *cactophilus*. Vandecaveye schenkt uitvoerig aandacht aan het geslacht *Discocactus*. Crombez zet uiteen hoe gezaaid moet worden en wat daar allemaal bij komt kijken.

Nr. 3 Fonteyne vervolgt met zijn uitleg over de *Mammillaria*-klassificatie volgens Hunt. Vandecaveye geeft een overzicht van het geslacht *Uebelmannia*. Keirse bericht over zaairesultaten van zaad dat een "pyramide"-behandeling heeft ondergaan.

Nr. 4 Fonteyne bespreekt de ondergeslachten *Mammilloidya* en *Oehmea* van het geslacht *Mammillaria*. Vandecaveye gaat in op de verzorging van onze planten in het voorjaar. De studie van *Homo sapiens* var. *cactophilus* wordt afgerond. Keirse bericht over *Adenia*.

Nr. 5 Crombez brengt *Gymnocalycium multiflorum* voor het voetlicht. Keirse vergelijkt en bespreekt *Beaucarnea* en *Nolina*. Fonteyne gaat verder met enkele *Mammillaria*-ondergeslachten. Vandecaveye gaat uitvoerig in op de cultuur en de soorten van het geslacht *Hamatocactus*.

Nr. 6 Keirse schenkt aandacht aan de geslachten *Ibervillea* en *Kedrostis*. De werkgroep Gymnovriend presenteert een bloeikalender van de meeste *Gymnocalycium*s. Fonteyne vervolgt zijn *Mammillaria*-overzicht. Houthoofd legt de bouw van een bloem uit en geeft de aanduiding voor de onderscheidende delen.

Nr. 7 Vandecaveye beschouwt *Lophophora*. Crombez laat zien dat het verschuiven van soorten naar een ander geslacht het geheel er niet duidelijker op wordt. Houthoofd bespreekt de cactusbloem.

Nr. 8 Keirse gaat in op het verzorgen van *Tillandsia*'s.

Nr. 9 Keirse bespreekt *Neobesseya wissmannii*. Myriam gaat in op de lichaamstemperatuur van cactussen. Houthoofd zet een en ander uiteen over bemesting. Crombez vervolgt zijn lijst met de betekenis van geslachtsnamen.

Nr. 10 Vandecaveye richt zijn aandacht op *Pereskia*'s, *Opuntia*'s en aanverwanten. Keirse belicht het geslacht *Neowerdermannia*. Fonteyne vervolgt zijn overzicht van het geslacht *Mammillaria* volgens Hunt. Crombez is toe aan aflevering 6 van zijn Indeling der cactussoorten.

Nr. 11 Keirse start een artikel over hydrocultuur. Fonteyne vervolgt zijn *Mammillaria*-overzicht volgens Hunt. Crombez belicht enkele bekende cactuskenners die overleden in 1956, 1966 of 1976.

Nr. 12 Keirse vervolgt zijn artikel over de cultuur met het proces van osmose en de samenstelling van potgrond. Vandecaveye belicht het geslacht *Ariocarpus*. Crombez stelt cactofiele personen voor die stierven in een jaar eindigend op een 6. Houthoofd bespreekt zijn zaairesultaten in 1985.

Ludwig Bercht

INHOUD

Phyllo-sofie - P. van Veen	26
De Sonora-woestijn (I) - F. Vandenbroeck	27
Fockea crispa, de oudste en bekendste succulent in Europa - E. Zecher	30
Parodia's in inmaakglazen: de oplossing? - E. Piens	36
Het geslacht Matucana (XIII) - R. Bregman, A. Meerstadt, P. Melis en A. Pullen	39
Een vetplantje voor het raam (25) - W. Sterk	43
Oreocereus trollii - P. Mansfeld	46
Voor u gelezen! - A. Beukelaers	47
Boekbesprekingen en tijdschriften - B. Jonkers en L. Bercht	47